

mulier instituut

Evaluatie JILIB- en KSG-Sportimpulsprojecten ronde 2018

Verdiepende interviews met uitvoerende professionals, deelnemende kinderen en hun ouders

Vicky Dellas

Kirsten Gutter

Eva Heijnen

Linda Ooms

Caroline van Lindert

Evaluatie JILIB- en KSG-Sportimpulsprojecten ronde 2018

Verdiepende interviews met uitvoerende professionals, deelnemende kinderen en hun ouders

In opdracht van ZonMw

Vicky Dellas
Kirsten Gutter
Eva Heijnen
Linda Ooms
Caroline van Lindert

© Mulier Instituut
Utrecht, april 2020

Mulier Instituut
sportonderzoek voor beleid en samenleving

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl
E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

Inhoudsopgave

Samenvatting **4**

1. Inleiding **5**
1.1 Doelstelling en onderzoeksvragen 8
1.2 Leeswijzer 10

2. Methode **11**

3. Resultaten **13**
3.1 JILIB-project 1 13
3.2 JILIB-project 2 17
3.3 JILIB-project 3 21
3.4 JILIB-project 4 25
3.5 KSG-project 1 29
3.6 KSG-project 2 32
3.7 KSG-project 3 36
3.8 KSG-project 4 39

4. Conclusies en aanbevelingen **43**
4.1 Conclusies 43
4.2 Aanbevelingen 48

Referenties **52**

Bijlage 1 Interviewschema betrokken professionals **54**

Bijlage 2 Interviewschema ouders **57**

Bijlage 3 Interviewschema kinderen **59**

Bijlage 4 Interviewschema jongeren **60**

Bijlage 5 Toestemmingsformulier betrokken professionals **62**

Bijlage 6 Toestemmingsformulier ouders **63**

Samenvatting

Sinds 2012 kunnen lokale sport- en beweegaanbieders via de Sportimpulsregeling tweejarige financiële ondersteuning ontvangen bij het opzetten van lokaal vraaggericht sport- en beweegaanbod. Het doel van de Sportimpulsregeling is om een hogere en vooral duurzame sport- en beweegdeelname te bereiken. De regeling is gericht op mensen die niet of nauwelijks sporten en bewegen of dreigen te stoppen met sporten en bewegen. Naast de 'reguliere' Sportimpuls hebben sport- en beweegaanbieders sinds 2013 ook de mogelijkheid om een aanvraag in te dienen voor de Sportimpuls Kinderen sportief op gewicht (KSG), die gericht is op kinderen met (risico op) (ernstig) overgewicht en hun ouders. In 2014 is daar de Sportimpuls Jeugd in lage inkomensbuurten (JILIB) bijgekomen. Hier staat de doelgroep van 0-21-jarigen (en hun ouders) uit gezinnen met een laag inkomen centraal.

In dit onderzoek zijn vier JILIB- en vier KSG-projecten uit de Sportimpulsronde van 2018 onderzocht. De vraag die centraal staat is hoe de JILIB- en KSG-Sportimpulsprojecten uit ronde 2018 een jaar na de start van de tweejarige subsidieperiode ervoor staan. Hierbij is gekeken naar verschillende aspecten, zoals de mate waarin de beoogde doelgroep is bereikt, ervaren effecten bij deelnemers, de mate van draagvlak bij betrokken professionals, ouders en kinderen, de mate waarin projecten worden uitgevoerd zoals bedoeld (d.w.z. of werkzame elementen worden behouden) en succes- en faalfactoren. Data zijn verzameld door binnen elk project groepsinterviews te houden met betrokken professionals, kinderen en hun ouders.

Uit de resultaten blijkt dat de helft van de JILIB- en KSG-projecten de doelgroep weet te bereiken. Alle JILIB-projecten werven deelnemers via scholen. Bijna alle projecten worden voornamelijk mondeling en onregelmatig geëvalueerd. Binnen KSG-projecten wordt vaker structureel gemonitord en geëvalueerd door middel van voor- en nametingen bij deelnemers. Bij JILIB- en KSG-projecten geven betrokken professionals, ouders en kinderen aan te ervaren dat kinderen zelfverzekerder en fitter worden en dat hun motorische vaardigheden verbeteren. Binnen KSG-projecten geven ouders en kinderen daarnaast aan dat zij allebei bewuster met hun voeding omgaan. De sport- en beweegactiviteiten die bij JILIB-projecten worden aangeboden zijn veelal verschillende sporten, die voor een periode van een aantal weken worden aangeboden. KSG-projecten bieden hun activiteiten juist voor een langdurige periode aan. Binnen zowel JILIB- als KSG-projecten wordt voornamelijk met sportverenigingen, GGD'en, het onderwijs en de zorg samengewerkt. KSG-projecten zetten meer in op ouderbetrokkenheid dan JILIB-projecten door ouderbijeenkomsten te organiseren. Binnen JILIB-projecten is weinig sprake van ouderbetrokkenheid.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek zijn aanbevelingen gedaan voor lokale uitvoerders en beleidsmakers om (toekomstige) vergelijkbare projecten uit te voeren, interventies te versterken en/of in te richten. Zo is het raadzaam om, voor het bereiken van de JILIB-doelgroep, een samenwerking met scholen in lage SES-wijken aan te gaan. Door activiteiten aan te bieden op deze scholen kan een grotere groep kinderen uit de doelgroep worden bereikt, maar kan ook promotiemateriaal naar de doelgroep worden verspreid. Bovendien is het organiseren van ouderbijeenkomsten, zoals een kijk- of informatieavond, belangrijk om ouders op een laagdrempelige manier te betrekken bij het project, mits deze op het juiste tijdstip wordt georganiseerd. Daarnaast wordt het aanbevolen de bestaande samenwerkingen binnen de JILIB- en KSG-projecten uit te breiden met relevante stakeholders die de doelgroep van het project vertegenwoordigen, omdat deze organisaties inzicht in de behoeften en belemmeringen van de doelgroep hebben. Lokale beleidsmakers wordt aanbevolen om lokale uitvoerders van de JILIB- en KSG-projecten te betrekken bij het formuleren van lokale sportakkoorden, omdat deze al een netwerk hebben opgebouwd en kennis over de doelgroep hebben. Een voorbeeld van een aanbeveling voor landelijke beleidsmakers is een standaardmonitoringsinstrument te ontwikkelen, zodat uitvoerende professionals gestimuleerd worden structureler te monitoren en evalueren.

1. Inleiding

Regelmatig bewegen is belangrijk voor kinderen en jongeren van alle leeftijden, om gezond te zijn en blijven (Bailey et al., 2013). Door regelmatig te bewegen, verbeteren kinderen en jongeren hun fysieke fitheid, coördinatie en motorische vaardigheden. Daarnaast draagt het bij aan het ontwikkelen van sterke botten en spieren, een gezond gewicht en verlaagt het de kans op het krijgen van depressieve symptomen (Janssen & LeBlanc, 2010; PAGAC, 2018; WHO, 2010). Volgens de meest recente beweegrichtlijnen van de Gezondheidsraad moeten kinderen en jongeren elke dag (tenminste) een uur aan matig intensieve inspanning doen. Ook het doen van spier- en botversterkende activiteiten en het voorkomen van veel stilzitten, maken onderdeel uit van de richtlijnen (Gezondheidsraad, 2017). In 2018 voldeed 55 procent van de Nederlandse kinderen tussen 4 en 11 jaar aan deze beweegrichtlijnen. Voor kinderen van 12 tot en met 17 jaar ligt dit percentage met 34 procent veel lager (CBS & RIVM, 2018). Dat betekent dat een aanzienlijk deel van de Nederlandse kinderen en jongeren tussen de 4 en 17 jaar te weinig beweegt en een verhoogde kans heeft op het krijgen van allerlei gezondheidsproblemen.

Sportimpuls

Sinds 2012 kunnen lokale sport- en beweegaanbieders via de Sportimpuls tweejarige financiële ondersteuning ontvangen bij het opzetten van lokaal vraaggericht sport- en beweegaanbod. Het doel is om een hogere en vooral duurzame sport- en beweegdeelname te bereiken. De regeling is gericht op mensen die niet of nauwelijks sporten en bewegen of dreigen te stoppen met sporten en bewegen.[1] Naast deze 'reguliere' Sportimpulsregeling hebben sport- en beweegaanbieders sinds 2013 de mogelijkheid, samen met partijen uit de (jeugd)gezondheidszorg, een aanvraag in te dienen voor de Sportimpuls Kinderen sportief op gewicht (KSG).[2] In 2014 is de regeling Sportimpuls Jeugd in lage inkomensbuurten (JILIB) toegevoegd.[3]

De Sportimpuls maakte tot en met 2018 samen met de Brede impuls combinatiefuncties[4], waarmee gemeenten combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches kunnen aanstellen, deel uit van het programma Sport en Bewegen in de Buurt (SBB) van het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS). In september 2018 is de laatste ronde Sportimpulsprojecten van start gegaan. Deze tweejarige projecten lopen tot eind 2020 en worden gedurende deze periode ondersteund door ZonMw en Kenniscentrum Sport en Bewegen bij de implementatie en borging ervan. De Rijksoverheid zet het overheidsbeleid op het gebied van sport en bewegen door via het Nationaal Sportakkoord dat uitgevoerd wordt in de periode 2019-2021 en moet leiden tot lokale en regionale sportakkoorden (Reitsma et al., 2020; VWS, 2018).[5] Dit onderzoek richt zich op de Sportimpuls JILIB- en KSG-projecten uit ronde 2018. De inhoud en doelgroepen van de JILIB- en KSG-regelingen worden hieronder nader toegelicht.

[1] https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/sport-en-bewegen/programmas/programma-detail/sportimpuls/
[2] https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/jeugd/programmas/programma-detail/sportimpuls-kinderen-sportief-op-gewicht/
[3] https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/jeugd/programmas/programma-detail/sportimpuls-jeugd-in-lage-inkomensbuurten/
[4] De buurtsportcoach of combinatiefunctionaris heeft de taak om meer mensen te laten sporten en bewegen in de buurt. De buurtsportcoach legt de verbinding tussen sportaanbieders en welzijn, gezondheidszorg, jeugdzorg, kinderopvang en onderwijs. De gemeente voert de regie over de lokale inzet van buurtsportcoaches en krijgt hiervoor financiële ondersteuning van de Rijksoverheid.
[5] Om zoveel mogelijk mensen met plezier te laten sporten en bewegen zijn binnen het Nationaal Sportakkoord zes ambities geformuleerd: 1) inclusief sporten en bewegen; 2) duurzame sportinfrastructuur; 3) vitale sport- en beweegaanbieders; 4) positieve sportcultuur; 5) van jongs af aan vaardig in bewegen en 6) topsport die inspireert. Gemeenten, sport- en beweegaanbieders en andere (potentiële) partners op lokaal- en

JILIB

De Sportimpuls Jeugd in lage inkomensbuurten (JILIB) heeft als doel jeugd tot 21 jaar die niet of te weinig beweegt of dreigt te stoppen met sport- en beweegactiviteiten te stimuleren om blijvend fysiek in beweging te komen door gebruik te maken van vraaggestuurd lokaal sport- en beweegaanbod op maat. Belangrijke kernelementen van de JILIB-aanpak zijn: 1) aansluiting van het aanbod bij de behoeftes en huidige situatie van de doelgroep; 2) ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie; 3) samenwerking met lokale organisaties die de doelgroep goed kunnen bereiken; 4) aansluiting bij het gemeentelijk armoedebeleid en 5) gebruik maken van bestaande kennis in de vorm van erkende sport- en beweeginterventies via de Menukaart Sportimpuls.[6] Deze maatregelen zijn nodig omdat de sportparticipatie van jeugd uit gezinnen met een laag inkomen achterblijft (KCS, 2017). Alhoewel een gebrek aan financiële middelen bij de ouders de mogelijkheden tot sport- en beweegdeelname van deze kinderen en jongeren beperkt, spelen ook andere factoren binnen het gezin een rol. Binnen het gezin is vaak sprake van multiproblematiek (zoals werkloosheid van ouder(s), schulden), waardoor sport en bewegen niet altijd prioriteit hebben. Tijdgebrek bij de ouders (bijv. door onregelmatige werktijden, zorg voor andere kinderen) om hun kind(eren) naar sport en beweegactiviteiten te brengen en andere gewoonten en opvattingen binnen het gezin (sporten en bewegen is niet belangrijk, meisjes mogen niet sporten), spelen hierin ook een rol. Het ontbreken van rolmodellen in de omgeving (familie, vrienden sporten niet) en het wonen in een onveilige buurt, zijn andere factoren waarom deze kinderen en jongeren minder sporten en bewegen (in hun buurt) (Deelen et al., 2018; Hoogendoorn & De Hollander, 2016). Toch hebben drie op de vier jongeren uit gezinnen met een laag inkomen interesse om te sporten (KCS, 2017).

KSG

Het doel van de Sportimpuls Kinderen sportief op gewicht (KSG) is dat lokale sport- en beweegaanbieders samen met partijen uit de lokale gezondheidszorg een uitgebreid en/of verbreed sport- en beweegaanbod ontwikkelen voor kinderen van 0 tot 18 jaar met overgewicht of obesitas en hun gezin om hen op deze manier op weg te helpen naar een duurzame sportieve en gezonde leefstijl. De afgelopen jaren is het aantal kinderen met overgewicht en obesitas in Nederland toegenomen. Van de kinderen van 4 tot en met 17 jaar had 12 procent in 2018 overgewicht, waarvan 9 procent matig overgewicht en 3 procent ernstig overgewicht (obesitas) (CBS, RIVM & Trimbos-instituut, 2018). Het hebben van overgewicht kan voor een kind vervelende (gezondheids)gevolgen hebben, zowel op de korte als langere termijn (Ooms, 2017). Gewichtstoename ontstaat door een langdurige onevenwichtigheid in de energiebalans. Een belangrijke bijdrage aan de toename in overgewicht wordt geleverd doordat kinderen minder bewegen, meer zittende activiteiten doen en een ongezonder voedingspatroon hebben (Sturm, 2005). Belangrijke individuele factoren die het sporten en bewegen van kinderen met overgewicht belemmeren zijn onder andere het hebben van een negatief zelfbeeld, het hebben van weinig zelfvertrouwen om te bewegen en een gebrek aan motorische vaardigheden. Daarnaast spelen factoren in de sociale en fysieke omgeving een belangrijke rol, zoals een gebrek aan sociale steun (van ouders, gezinsleden, vriendjes) en een gebrek aan (geschikte) sport- en beweegmogelijkheden in de omgeving (Ooms, 2017). Belangrijke kernelementen van

waar mogelijk regionaal niveau moeten hieraan uitvoering geven door middel van lokale en/of regionale sportakkoorden. In zo'n lokaal/regionaal sportakkoord maken partijen afspraken over hoe zij met elkaar de ambities op het gebied van sport en bewegen binnen hun gemeente willen bereiken.

[6] Voor een Sportimpulsaanvraag moeten sport- en beweegaanbieders kiezen uit sport- en beweegaanbod (interventies) van de Menukaart Sportimpuls (reguliere regeling en JILIB-regeling) of Menukaart Sportimpuls KSG (regeling KSG). De Menukaart is een overzicht van sport- en beweegaanbod dat de afgelopen jaren is ontwikkeld door sportbonden, beweegaanbieders, fitnessorganisaties en andere sport- en beweegorganisaties en op verschillende plekken in Nederland succesvol is toegepast. De sport- en beweeginterventies op de Menukaart zijn allemaal 'erkende' interventies. Ze zijn beoordeeld op kwaliteit, effectiviteit en uitvoerbaarheid binnen het Erkenningstraject Interventies en hebben minimaal de erkenning 'Goed Beschreven'. Zie ook: https://www.allesoversport.nl/artikel/hoe-werkt-het-erkenningen-systeem/

de KSG-aanpak zijn: 1) aansluiting van het aanbod bij de behoeftes en huidige situatie van de doelgroep; 2) ouderparticipatie en opvoedingsondersteuning; 3) samenwerking tussen zorg en sport; 4) gebruik maken van bestaande kennis in de vorm van erkende sport- en beweeginterventies voor de doelgroep via de Menukaart Sportimpuls KSG.[6]

Eerder onderzoek naar de Sportimpuls JILIB- en KSG-projecten

In eerder onderzoek naar de lokale uitvoering, opbrengsten (ronde 2014 en 2015 projecten) en borging (ronde 2015-2017 projecten) van de Sportimpuls JILIB- en KSG-projecten komt een aantal belangrijke resultaten naar voren (Nieuwenhuis-Leijenhorst et al., 2017; Ooms et al., 2020; Ooms, Dellas & Van Lindert, 2018; Ooms, Scholten & Van Lindert, 2017). Deze worden hieronder kort samengevat:

JILIB-projecten:

- Het ontwikkelde sport- en beweegaanbod bestaat, naast wekelijks aanbod, vaak uit losse kennismakingslessen en sportkennismakingsaanbod.
- Werving van de doelgroep en uitvoering van de activiteiten vindt voornamelijk plaats via en op scholen. Een minderheid van de deelnemers aan de sport- en beweegactiviteiten bestaat uit de beoogde doelgroep.
- Hoewel de Sportimpuls JILIB heeft geleid tot nieuw sport- en beweegaanbod voor de doelgroep, nieuwe samenwerkingsverbanden en kennis en ervaring, blijkt het lastig om deelnemers te behouden. Zij vallen tussentijds vaak al uit. Ook het aandeel deelnemers dat structureel blijft sporten en bewegen valt tegen.
- Het blijkt lastig de ouders van deelnemers (structureel) te betrekken bij de sport- en beweegactiviteiten.
- Bij het merendeel van de projecten worden de sport- en beweegactiviteiten (in zijn geheel of deels) na afloop van de subsidieperiode voortgezet.

KSG-projecten:

- Het ontwikkelde sport- en beweegaanbod bestaat vaak uit een intensief beweeg- en begeleidingsprogramma, waarbij meerdere (zorg) professionals zijn betrokken.
- De doelgroep wordt geworven via partijen die met de doelgroep in contact staan (bijv. GGD, maar ook scholen en kinderopvang). Werving van de doelgroep blijkt lastig vanwege verschillende redenen. Zo blijken kinderen met (ernstig) overgewicht en hun ouders lastig te motiveren deel te nemen aan activiteiten, vinden ouders het niet nodig (hun kind is niet te dik) en vinden verwijzers het lastig om het onderwerp ‘overgewicht’ bespreekbaar te maken.
- Alhoewel de Sportimpuls KSG heeft geleid tot nieuw (wekelijks) sport- en beweegaanbod, nieuwe samenwerkingsverbanden en kennis en ervaring, valt de structurele sport- en beweegdeelname van deelnemers tegen. Deelnemers vallen vaak al tijdens het traject uit. Daarnaast is de drempel naar het reguliere vervolgaanbod te hoog of ontbreekt (passend) vervolgaanbod.
- De financiële borging van de KSG-activiteiten verdient aandacht, omdat de trajecten over het algemeen relatief kostbaar zijn en moeilijk door de deelnemers zelf te financieren.
- Net zoals bij de JILIB-projecten, valt de ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie tegen.
- Bij het merendeel van de projecten worden de sport- en beweegactiviteiten (in zijn geheel of deels) na afloop van de subsidieperiode voortgezet, net zoals bij de JILIB-projecten.

Aanleiding huidig onderzoek

In de afgelopen jaren zijn in de aanvraagprocedure van de Sportimpuls enkele wijzigingen doorgevoerd die de uitvoering en borging van de Sportimpulsprojecten in het algemeen en die van de JILIB- en KSG-projecten in het bijzonder kunnen bevorderen (Van Stam, Van Lindert & Brandsema, 2018). Zo moeten projecteigenaren vanaf 2015 de activiteiten in hun project monitoren en evalueren. Vanaf 2016 is meer

aandacht voor financiële borging en cofinanciering van projecten, JILIB-projecten moeten meer worden aangesloten op het gemeentelijk armoedebeleid en ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie moeten nog beter in de aanvraag worden uitgewerkt. Vanaf 2017 is cofinanciering (minimaal 15% van het aangevraagde bedrag) verplicht, is de doelgroep 4- tot 12-jarigen met overgewicht toegevoegd aan de KSG-regeling (inclusief uitbreiding van de Menukaart Sportimpuls KSG met aanbod voor deze doelgroep) en moeten JILIB-projecten nog beter worden aangesloten op het gemeentelijk armoedebeleid.
De vraag is of deze maatregelen de uitvoering en borging ook daadwerkelijk hebben bevorderd. Er is nog weinig zicht op de mate waarin de beoogde doelgroepen (inactieve jeugd uit arme gezinnen en hun ouders; kinderen en jongeren met (risico op) (ernstig) overgewicht en hun ouders) daadwerkelijk zijn bereikt. Tevens is er weinig zicht op de (ervaren) effecten van de projecten bij deelnemers (kinderen en ouders) en de werkzame elementen van interventies om deze doelgroepen (en hun ouders) aan het sporten en bewegen te krijgen. In de eerder genoemde onderzoeken is vooral gekeken naar het perspectief vanuit de lokale uitvoerders en samenwerkingspartners van de projecten, maar zijn meningen en ervaringen van de doelgroep (kinderen en hun ouders) niet meegenomen. Daarom heeft ZonMw het Mulier Instituut gevraagd een verdiepend onderzoek uit te voeren naar de JILIB- en KSG-projecten waarbij de ervaringen van de verschillende betrokkenen, inclusief de doelgroepen, meer in de diepte worden geëvalueerd. In het huidige onderzoek staat de evaluatie van vier JILIB-projecten en vier KSG-projecten die in 2018 zijn gestart centraal. Het huidige onderzoek is het eerste onderdeel van het bredere onderzoek 'Evaluatie Sportimpuls JILIB- en KSG-projecten' in opdracht van ZonMw en betreft een tussenrapportage. In januari 2021 volgt een eindrapportage, na een nieuwe interviewronde met betrokkenen van dezelfde JILIB- en KSG-projecten als nu én het in kaart brengen van de manier waarop zij monitoren en evalueren.

1.1 Doelstelling en onderzoeksvragen

Als uitgangspunt voor dit onderzoek wordt het RE-AIM model van Glasgow, Vogt & Boles (1999) genomen. RE-AIM staat voor Reach, Effectiveness, Adoption, Implementation and Maintenance. Aan de hand van dit model kunnen interventies worden geëvalueerd. Verondersteld wordt dat JILIB- en KSG-projecten alleen impact kunnen hebben op (het gedrag van) de doelgroep (bijv. meer bewegen) als de beoogde doelgroep in voldoende mate wordt bereikt (reach), als de aanpak door de lokale uitvoerders wordt geadopteerd (adoption), als de aanpak wordt geïmplementeerd zoals bedoeld (d.w.z. werkzame elementen worden behouden; implementation), en als de aanpak wordt geborgd (maintenance). Tot slot moet het project leiden tot de gestelde (sub)doelen van het project bij de doelgroep (effectiveness).

Het doel van dit onderzoek is: *inzicht krijgen in het verloop en de opbrengsten van de JILIB- en KSG-Sportimpulsprojecten uit ronde 2018. Hiervoor wordt gekeken naar de mate waarin en de wijze waarop 1) de JILIB- en KSG-projecten de beoogde doelgroep hebben bereikt en geschikt zijn voor de doelgroep (reach), 2) de projecten zijn in- (adoption) en uitgevoerd (implementation), 3) de doelgroep effecten heeft ervaren (volgens betrokken professionals, ouders en de kinderen zelf) (effectiveness) en 4) aandacht is besteed aan borging (maintenance). Het doel is met de resultaten van het onderzoek aanbevelingen te formuleren voor, waar mogelijk, het verbeteren van de randvoorwaarden en mogelijkheden voor de uitvoering en borging van lopende Sportimpulsprojecten, geborgde projecten uit eerdere Sportimpulsrondes en toekomstige programma's en toekomstig beleid.*

Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van ZonMw, die betrokken is bij de aanvraagprocedure van Sportimpulsprojecten, de voortgang ervan bewaakt en de projecten in de uitvoering ondersteunt. De resultaten van het onderzoek bieden ZonMw en andere partijen - in het bijzonder Kenniscentrum Sport en Bewegen - die betrokken zijn bij de ondersteuning van de Sportimpulsprojecten uit ronde 2018, input voor het doorontwikkelen van programma's, het vormgeven van nieuwe programma's, subsidieaanvragen en ondersteuningsmogelijkheden. Voor het ministerie van VWS biedt het onderzoek inzicht in de vraag wat de projecten, volgens respondenten, tot nu toe hebben opgeleverd, wat daarbij mogelijk de beïnvloedende

factoren zijn geweest en hoe toekomstig beleid verbeterd en aangescherpt kan worden. De resultaten kunnen verder bijdragen aan bijstelling of verdere invulling van het nationale sportbeleid (Nationaal Sportakkoord) en het lokale en regionale sportbeleid (lokale en regionale sportakkoorden). Tot slot bieden de resultaten handvatten voor lokale sport- en beweegaanbieders en buurtsportcoaches als het gaat om uitvoering en borging van hun lokale sport- en beweeginitiatieven (die buiten de Sportimpuls zijn opgezet).

De centrale onderzoeksvraag is: *hoe staan de JILIB- en KSG-Sportimpulsprojecten uit ronde 2018 een jaar na de start van de tweejarige subsidieperiode ervoor?*

Hiervan afgeleid zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

Reach (bereik)

1. In hoeverre wordt de beoogde einddoelgroep (kinderen en jongeren uit gezinnen met een laag inkomen; kinderen en jongeren met (risico op) (ernstig) overgewicht) bereikt?
2. In hoeverre zijn ouders van deelnemers betrokken en is sprake van opvoedingsondersteuning?

Effectiveness (effecten)

3. In hoeverre en op welke manier worden effecten bij deelnemers gemonitord en geëvalueerd en wat is de kwaliteit van de gebruikte meetmethoden en uitkomstmaten?
4. Wat zijn (ervaren) effecten van de JILIB- en KSG- projecten bij deelnemers volgens deelnemers zelf, hun ouders en de belangrijkste betrokkenen?
5. In hoeverre zijn beoogde projectdoelstellingen (tot nu toe) bereikt?

Adoption (adoptie)

6. In welke mate is er draagvlak voor het project bij betrokken uitvoerders, samenwerkingspartners en de beoogde doelgroep?
7. Hoe waarderen en ervaren lokale uitvoerders, samenwerkingspartners en de doelgroep de activiteiten (positieve en negatieve ervaringen)?
8. Is sprake van cofinanciering van het project, en zo ja in welke mate draagt dit bij aan het starten/borgen van de activiteiten?

Implementation (implementatie)

9. Welke activiteiten worden uitgevoerd en in hoeverre worden deze activiteiten uitgevoerd zoals bedoeld? Zijn de werkzame elementen van de interventie(s) daadwerkelijk toegepast? Wat is de invloed van de lokale context?
10. In hoeverre zijn de ingezette interventies geschikt voor de beoogde doelgroep?
11. Wordt met andere partijen samengewerkt en zo ja, met wie en op welke manier (buurtsportcoach, gemeente, (jeugd)zorg, interventie-eigenaar, Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG))? En welke invloed heeft de aan-/afwezigheid van een samenwerkingspartner op de uitvoering en het resultaat?

Maintenance (borging)

12. In hoeverre hebben lokale uitvoerders en samenwerkingspartners al nagedacht over borging van het project na afloop van de Sportimpuls (borging van activiteiten, financiën, samenwerking, kennis en sport- en beweegdeelname deelnemers)?
13. In hoeverre passen de projecten binnen het Nationale Sportakkoord (en de lokale sportakkoorden) en wat zijn kansen op dit gebied?

Gezien eerdergenoemde resultaten (RE-AIM)

14. Wat zijn de faal- en succesfactoren (=inhoudelijke werkzame elementen) om beoogde effecten (bijv. duurzaam sport- en beweeggedrag) bij de doelgroep te bewerkstelligen?
15. Wat zijn lokale faal- en succesfactoren (=praktische werkzame elementen) bij implementatie van het project?
16. Wat zijn goede voorbeelden van succesvolle JILIB- en KSG-projecten? Wat/waarom zie je het daar specifiek goed gaan?

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de methode van het onderzoek beschreven, gevolgd door een beschrijving van de resultaten in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 sluit af met de belangrijkste conclusies van het onderzoek en een aantal aanbevelingen ter verbetering van de nog lopende Sportimpulsprojecten en vergelijkbare toekomstige projecten en sport- en beweegstimuleringsbeleid.

2. Methode

Dataverzameling voor dit onderzoek heeft plaatsgevonden via kwalitatieve onderzoeksmethoden onder vier JILIB- en vier KSG-projecten. Binnen elk project zijn drie groepsinterviews gehouden met 1) de betrokken uitvoerende professionals (zoals trainers) of professionals in de organisatie van het project (zoals aanvragers of projectleiders); 2) de deelnemers en 3) de ouders van deelnemers. In sommige gevallen ging het om een individueel interview. Bij één JILIB-project is niet gesproken met de ouders van de deelnemers, omdat deze niet in beeld zijn bij de organisatie en tevens niet bij het project worden betrokken. Bij twee KSG-projecten is niet met de deelnemers zelf gesproken. Deze deelnemers waren te jong om te interviewen (zie tabel 2.1).

Tabel 2.1 Geselecteerde JILIB- en KSG-projecten voor groepsinterviews

Project	Type Sport-impuls	Doelgroep	Type activiteiten	Aantal geïnterviewde betrokken professionals	Aantal geïnterviewde deelnemers	Aantal geïnterviewde ouders
1	JILIB	6 - 14 jaar	Laagdrempelige watersportactiviteiten	2	3	4
2	JILIB	Meisjes 13 - 16 jaar	Dans- en balsportaanbod	1	3	-
3	JILIB	4 – 14 jaar	Clinics diverse sporten	4	4	2
4	JILIB	6 – 12 jaar	Afwisselend sportaanbod met intensieve begeleiding	8	5	4
5	KSG	0 – 4 jaar	Spelenderwijs met kinderen in beweging	7	-	4
6	KSG	0 – 4 jaar	Spelenderwijs met kinderen in beweging	3	-	7
7	KSG	8 – 13 jaar	Programma van 18 maanden met multidisciplinaire begeleiding	4	8	5
8	KSG	8 – 12 jaar	Naschools multidisciplinair interventieprogramma gericht op gezonde leefstijl	3	5	1

Tijdens de groepsinterviews met de betrokken professionals, zoals buurtsportcoaches, trainers, de gemeente en projectleiders, is onder andere gesproken over de mate waarin de beoogde doelgroep wordt bereikt, de geschiktheid van de ingezette interventie voor de doelgroep en de mate waarin deze is aangepast, de ervaren opbrengsten en eventuele effecten/veranderingen bij de deelnemers door deelname aan het project. Ook zijn thema's als cofinanciering, samenwerking en borging besproken. Tot slot is gesproken over potentiële kansen en/of bedreigingen voor het Sportimpulsproject binnen het

Nationaal Sportakkoord en de lokale sportakkoorden. Deze interviews duurden tussen de 60 en 90 minuten.

Met de deelnemers zelf is met name ingegaan op hoe zij de activiteiten en begeleiding ervaren en waarderen en in hoeverre ze van plan zijn na deelname aan het project te blijven sporten. Afhankelijk van de leeftijd van de kinderen zijn verschillende gespreksmethoden toegepast en is de vraagstelling aangepast aan het niveau van de kinderen. Zo is gewerkt met stellingen, bordjes met smileys en blaadjes waar de deelnemers iets op konden schrijven. De interviews duurden tussen de vijftien minuten en drie kwartier.

In de groepsinterviews met de ouders is voornamelijk gesproken over de mate waarin zij het project waarderen en wat volgens hen succesfactoren en verbeterpunten zijn. Daarnaast is gesproken over de ervaren opbrengsten en eventuele effecten/veranderingen die zij, sinds deelname aan het project bij hun kind(eren), waarnemen. De interviews duurden een half uur tot drie kwartier.

Alle (groeps)interviews zijn uitgevoerd in de periode november 2019 – februari 2020 op de locaties waar de projecten worden uitgevoerd. De (groeps)interviews zijn opgenomen met een digitale geluidsrecorder en in een verslag uitgewerkt. De interviewschema's van alle groepsinterviews zijn te vinden in bijlagen 1 tot en met 4. Vooraf is aan de geïnterviewden toestemming gevraagd voor deelname aan dit onderzoek door ze een toestemmingsformulier te laten ondertekenen. Toestemming voor deelname van kinderen/jongeren aan het onderzoek is via hun ouders verkregen. Zie bijlagen 5 en 6 voor de toestemmingsformulieren.

3. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de (groeps)interviews met de betrokkenen van de JILIB- en KSG-projecten beschreven. De resultaten worden als casus per project beschreven en geïllustreerd door middel van quotes. De quotes zijn waar nodig herschreven om de leesbaarheid te bevorderen. Elke casus begint met een omschrijving van het project en eindigt met enkele succesfactoren en aandachtspunten vanuit het oogpunt van de auteurs. Een volledige beschrijving van de ingezette sport- en beweeginterventies is te vinden in de database sport- en beweeginterventies van Kenniscentrum Sport en Bewegen.[7]

3.1 JILIB-project 1

Tabel 3.1 Omschrijving JILIB-project 1

Doelgroep	Meisjes 13-16 jaar
Betrokken professionals en organisaties	Middelbaar onderwijs, sportaanbieders basketbal en dans en de gemeente
Ingezette interventie(s)	City Streetball

De activiteiten van dit JILIB-project vinden plaats in een wijk die over het algemeen wordt gekenmerkt als een wijk waar veel niet-westerse migranten en mensen met een lage sociaal economische status wonen. De activiteiten bestaan uit basketbal- en danslessen en zijn gericht op meisjes in de leeftijd van 13 tot en met 16 jaar. Voor deze doelgroep is gekozen, omdat veel meisjes uit deze wijk stoppen met sporten en bewegen zodra ze naar de middelbare school gaan. De basketbal- en danslessen worden beiden apart van elkaar op twee dagen in de week aangeboden in gymzalen in de wijk. Twee middelbare scholen zijn betrokken bij de uitvoer van de activiteiten. Op één school betreft het lessen die verweven zijn in het curriculum, op de andere school zijn de lessen vrijblijvend.

Bereik

De werving voor de activiteiten heeft vier weken lang voorafgaand aan de start van de lessen op twee middelbare scholen plaatsgevonden. Door flyers uit te delen werden meisjes enthousiast gemaakt voor het aanbod. De flyers werden uitgedeeld op de activiteitenmarkt op de middelbare school. Behalve flyers werden ook basketballen meegenomen en was er de mogelijkheid om te dansen. Op één middelbare school zijn ook een aantal lessen tijdens de gymles gegeven. Hoewel de reacties van meisjes positief zijn, is de opkomst lager dan gehoopt en fluctueert deze van week tot week. Zo komt de ene week niemand en bestaat de groep de week erop uit zeven meiden. Om ervoor te zorgen dat de lessen worden gevuld, is ervoor gekozen om bij één van de twee middelbare scholen aan te haken bij het curriculum. Op de desbetreffende school krijgen leerlingen om de vier weken een verplichte activiteit aangeboden. Dit betekent wel dat zowel door jongens als meisjes aan de lessen wordt deelgenomen. Om de vier weken neemt een andere klas, van ongeveer vijftien leerlingen, deel aan de activiteiten.

Bovenstaande schets geeft weer dat het bereiken van de beoogde doelgroep moeizaam gaat. Daarnaast blijkt uit het gesprek met de deelnemers (alleen meisjes) dat zij actieve leden van een sportvereniging zijn en van plan zijn dit te blijven. De interventie City Streetball is echter bedoeld voor jongeren die dreigen uit te vallen bij de reguliere sportvereniging.

[7] Voor de database sport- en beweeginterventies van Kenniscentrum Sport en Bewegen zie: https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/interventies/?action=ea_search&pagina=1&paged=0&sort=&q=

Een geïnterviewde professional geeft aan dat het in de nabije toekomst goed is om tijdens de werving op de basisscholen in de omgeving te focussen:

> *"Wat ik wel heb gemerkt en ik denk dat had ik moeten doen […] ik kan het alsnog doen. Er zit een basisschool naast de gymzaal. Op die basisschool zitten natuurlijk kinderen uit de wijk. Als ik daar groep acht nou oppik, die zitten een jaar later of half jaar later op [naam middelbare school]. De helft gaat daarheen. Dan heb je al dat contact."* Sportaanbieder

Binnen dit project is geen sprake van ouderbetrokkenheid en hier wordt ook niet op ingezet. Over het algemeen zijn ouders volledig uit beeld. Wel kennen de betrokken docenten vanuit school de ouders en een enkele keer worden deelnemers na de vrijblijvende activiteiten opgehaald door hun ouders.

Effecten

Binnen het project wordt voornamelijk mondeling geëvalueerd. De uitvoerende professionals vragen de deelnemers naar hun ervaringen en waardering van het project. Via appgroepen delen zij de feedback vervolgens met elkaar. Ervaringen en effecten worden niet gedocumenteerd of gemonitord. Omdat de deelnemers slechts vier weken of onregelmatig deelnemen aan de activiteiten, zijn geen langdurige effecten of grote veranderingen waargenomen, aldus de uitvoerders. Wel zien de uitvoerders dat de deelnemers beter en vaardiger worden in basketballen of dansen. Dit wordt bevestigd door de gesproken deelnemers (basketbal). Een kortstondig effect van de lessen is volgens de geïnterviewde deelnemers dat de activiteiten als een uitlaatklep dienen:

> *"Je kunt je energie kwijt en de agressie die je in je hebt."* Deelnemer

Adoptie

Hoewel één betrokken professional is geïnterviewd, is met meerdere via de telefoon contact geweest. Het betreft enthousiaste professionals die, ondanks dat het project niet vlekkeloos verloopt, gemotiveerd blijven omdat ze iets voor de meisjes uit de wijk willen betekenen. Verder hebben de betrokken professionals affiniteit voor en ervaring met het werken met de doelgroep. Eén professional is zelfs aan het afstuderen op het thema 'sport en migrantenmeisjes'. Gezamenlijk voelen de professionals zich verantwoordelijk om zich in te zetten voor de doelgroep:

> *"Als je daar drie kinderen aan het sporten kunt krijgen, dan maak je het verschil. De eredivisie wil iedereen doen […] maar voor de kinderen in de wijk die tien kilo te zwaar zijn, van huis uit geen sport meekrijgen, geen sportkleding hebben, geen geld, etc. Ik kan de hele lijst opnoemen. Daar kun je het verschil maken. Dan voel ik dat daar mijn passie ligt."* Sportaanbieder

Op de middelbare school waar de activiteiten vrijblijvend zijn, is weinig draagvlak vanuit de doelgroep. Ze komen vaak niet opdagen en betrokken professionals hebben het vermoeden dat zij prioriteit geven aan andere dingen in hun dagelijkse leven. Welke dat zijn, weten zij niet goed te benoemen. Wel geven ze aan dat de deelnemers de tandarts of orthodontist vaak als reden voor afmelding opgeven of dat ze zonder afmelding niet komen opdagen.

Sommige activiteiten van dit project worden gegeven door een mannelijke trainer. Aan de meisjes die zijn geïnterviewd, is gevraagd in hoeverre zij dit voor zichzelf en voor andere meisjes als een belemmering zien om naar de activiteiten te komen. Ze gaven aan hier zelf geen belemmering in te ervaren en dat ook niet bij andere meisjes te verwachten. Wel hebben ze gezegd dat vrouwelijke problemen, zoals menstrueren, moeilijk en gênant zijn om te bespreken met een mannelijke trainer en dat ze dit niet doen, terwijl het soms wel het sporten en bewegen kan belemmeren door de ervaren ongemakken:

"Nou gewoon bijvoorbeeld met vrouwelijke problemen dat ze dat niet zomaar durven te zeggen van ik kan niet meedoen, maar dan kun je dat niet zomaar tegen een man zeggen zeg maar. Dat voelt raar. Als je ongesteld bent dan wil je dat liever tegen een vrouw zeggen omdat die dat ook meemaakt." Deelnemer

Verder geven de deelnemers aan dat ze de inzet van de trainers waarderen. Ze ervaren de trainers als lief en merken dat ze erg hun best doen om een leuke les voor te bereiden. De jonge eredivisiespeelster die ondersteund bij de trainingen vinden ze van meerwaarde, omdat ze leuk les geeft en ze veel van haar kunnen leren. Daarnaast zien ze het belang van dergelijke activiteiten en vinden ze dat de activiteiten ook moeten worden gegeven op plekken waar kinderen niet sporten omdat sporten goed is voor de gezondheid en conditie.

Een manier om de basketballessen te verbeteren volgens de geïnterviewde deelnemers is meer oefeningen of wedstrijdjes doen waarbij de bal door de basket moet:

"Misschien meer in de goaltjes gooien. We doen daar niet veel mee. Dat doen we nu meestal alleen aan het einde. Meestal doen we vooral met de bal dribbelen." Deelnemer

Een ander verbeterpunt volgens de deelnemers is dat één trainer wel iets strenger mag zijn:

"Ik denk dat [naam trainer 1] iets strenger moet zijn want heel veel mensen praten erover heen en hij is heel makkelijk. Die andere, die [naam trainer 2] die schreeuwt en dat is goed want deze klas is druk. [naam trainer 1] die laat het toe, ook in z'n hoofd. Hij wil wel strenger zijn, maar hij is bang om hatelijk over te komen. Hij wil wel maar het lukt hem niet om strenger te zijn." Deelnemer

De trainer (trainer 2), die volgens de geïnterviewde deelnemers wel op de juiste manier streng is, is een jonge trainer die geboren en getogen is in de desbetreffende wijk en in die omgeving tevens een bekende DJ en MC is.

Implementatie

In de beschrijving van de interventie City Streetball staat dat het aanbod uit basketballessen in de openbare ruimte bestaat. Voor het project zijn danslessen toegevoegd aan het aanbod om meer aansluiting te creëren bij de doelgroep. Alle lessen, dus ook die van basketbal, worden in de gymzaal gegeven. Dit wordt gedaan om dat in de omgeving geen geschikte basketbalvelden in de openbare ruimte zijn. De gymzaal is een bekende plek voor de deelnemers waardoor het volgens een geïnterviewde professional vertrouwd voelt. Wel is vorig jaar op één basketbalveldje dat er volgens de geïnterviewde professional 'redelijk uitziet' veel gebasketbald. Soms sloten jongens uit de wijk dan aan bij de activiteit, met toestemming van de deelnemende meisjes. De professionals die betrokken zijn bij het project hebben gesprekken gevoerd met de gemeente waar het project wordt uitgevoerd voor het aanleggen van een basketbalveldje en een plek om te dansen. De gemeente heeft aangegeven dit te realiseren.

De betrokken organisaties bij dit project zijn twee middelbare scholen, sportaanbieders vanuit basketbal en dans en de gemeente. Vanuit al deze organisaties is sprake van cofinanciering. Zowel in financiële middelen als in de extra tijd die professionals in het project steken, die van te voren niet is opgenomen in de begroting. Sommige betrokken professionals kennen elkaar vanuit eerdere samenwerkingen. Het is echter de eerste keer dat in dit samenwerkingsverband aan een project wordt gewerkt. De grootste meerwaarde van de betrokken professionals is dat zij intrinsiek gemotiveerd zijn en extra inkomsten door het project minder tot niet, belangrijk vinden. Verder zijn ze gepassioneerd, hebben ze ervaring met het werken met de doelgroep en werken ze vanuit de gedachte om hen meer te laten sporten en bewegen:

"Dat is de meerwaarde van de mensen die daar staan. Die kennen de doelgroep. Sommige docenten hebben dat cynisme van ja ze gaan toch niet sporten of die jongeren die doen niks. Dan denk ik ja, dan moet je stoppen. Als ik dat ga roepen dan ben ik weg. Je moet vertrouwen hebben in je groep." Sportaanbieder

Gedurende het project heeft een wisseling van de contactpersoon vanuit de scholen plaatsgevonden. Dit ging om één professional die vanuit beide scholen betrokken was. Met de komst van een nieuwe contactpersoon moesten bijvoorbeeld gesprekken, die al waren gevoerd met de directeur, nogmaals plaatsvinden.

Borging

Om de activiteiten na de subsidieperiode te borgen, is ondersteuning van de gemeente als het gaat om het beschikbaar stellen van accommodaties noodzakelijk, aldus de geïnterviewde professionals. De activiteiten kunnen worden voortgezet door bijvoorbeeld buurtsportcoaches, maar het gebrek aan geschikte accommodaties in de wijk dient eerst te worden opgelost:

"Je moet een goede plek hebben waar je naar binnen kunt. Ergens waar het goed is geregeld. Waar je niet voor gesloten deuren staat of dat het licht het niet doet of dat de materialen er niet inliggen. Als ik er een trainer naar toe stuur die moet nu met ballen op z'n rug fietsen. Als je een eigen accommodatie hebt dan zet je er een ballenrek neer." Sportaanbieder

Verder vindt de geïnterviewde professional dat de gemeente waar het project wordt uitgevoerd de verantwoordelijkheid moet nemen voor sportstimulering van kinderen en jongeren uit de wijk. Wat betreft het Nationaal Sportakkoord en de lokale sportakkoorden ziet de geïnterviewde professional kansen binnen de pijler 'inclusief sporten en bewegen'. Wel is het volgens hem noodzakelijk dat de personen, die betrokken zijn bij de lokale sportakkoorden, zich verdiepen in de behoeften van de doelgroep. Hij geeft aan dat nu nog te weinig vanuit de doelgroep, welke dat ook is, wordt gedacht.

Wat de projectdoelstellingen zijn, vindt de geïnterviewde professional moeilijk om te benoemen. Wel ziet hij dat gedurende het project verschillende successen zijn behaald. Ondanks dat geen enkele deelnemer is doorgestroomd naar de basketbalvereniging, zijn de deelnemers wel meer gaan sporten en bewegen. Dit is onder andere gerealiseerd doordat de trainers die de activiteiten verzorgen een vertrouwensband hebben opgebouwd met de deelnemers. De reden dat er geen doorstroom is naar de basketbalvereniging, is volgens de geïnterviewde professionals omdat het een dure sport is en de vereniging te ver buiten de wijk ligt.

Succesfactoren en aandachtspunten

Ondanks dat het project volgens de professionals nog niet loopt zoals gewenst, zijn er wel enkele factoren die het project ten goede komen en waar andere projecten van kunnen leren. Zo zijn de professionals vanuit de betrokken organisaties mensen met affiniteit voor en kennis van de doelgroep. Ook het toevoegen van de danslessen voor de meisjes is goed geweest voor het succes van het project. De danslessen zijn namelijk beter bezocht dan de basketballessen. De inzet van rolmodellen en sleutelfiguren in de trainingen zijn tevens een succesfactor. Naast dat zij de deelnemers weten te enthousiasmeren, zijn zij ook vaardig in het omgaan met hen.

Het is opvallend dat binnen het project geen wervingsmethoden worden ingezet om de doelgroep via welzijn en buurthuizen uit de wijk te werven. Het is aan te raden dit wel te doen en de sleutelfiguren en rolmodellen die ondersteunen bij het geven van de trainingen, tevens in te zetten voor de werving. Dit zijn namelijk succesvolle wervingsstrategieën voor het werven van niet-westerse migranten (Terragni et

al., 2018). Verder worden de activiteiten grotendeels door mannelijke trainers begeleid. Sporten onder begeleiding van een vrouw is voor veel niet-westerse migrantenvrouwen een randvoorwaarde om te sporten. Het is daarom aannemelijk dat potentiële deelnemers om deze reden niet naar de activiteiten durven of mogen komen.

3.2 JILIB-project 2

Tabel 3.2 Omschrijving JILIB-project 2

Doelgroep	Jeugdigen 6-14 jaar uit wijken met een lage sociaal economische status
Betrokken professionals en organisaties	Sportbedrijf, zwembaden en zwemverenigingen
Ingezette interventie(s)	SwimStars

De zwemactiviteiten van dit JILIB-project vinden één keer per week plaats op twee verschillende locaties. Beide locaties van de zwembaden bevinden zich in een wijk waar over het algemeen mensen met een lage sociaal economische status wonen. Kinderen kunnen voor een blok van acht weken deelnemen aan een zwemcursus, bijvoorbeeld voor het behalen van een diploma of reddingszwemmen. In totaal worden vier cursussen aangeboden. Kinderen mogen meerdere cursussen of dezelfde cursus nog een keer volgen. De activiteiten worden grotendeels begeleid door vrijwilligers en bestaan uit een uur les en een half uur vrij zwemmen.

Bereik

Deelnemers worden geworven via basisscholen. Met name de gymdocent speelt een belangrijke rol bij de werving. Hij of zij is namelijk verantwoordelijk voor het enthousiasmeren van de kinderen zodat zij zich aanmelden voor de zwemactiviteiten. Daarnaast worden flyers meegegeven aan de ouders. Wat volgens de geïnterviewde professionals belangrijk is bij de werving via scholen is dat de school zo min mogelijk belast wordt:

> *"Het is gewoon een kant en klaar pakket. De school hoeft bijna niks meer zelf te doen. Het is voor iedereen duidelijk, de school, de ouders. Dat werkt goed".* Zwembrigade

Op het moment van interviewen zijn ruim 200 kinderen bereikt. Ongeveer 80 procent van de kinderen die deelnemen aan de activiteiten komen uit een wijk met een lage sociaal economische status, aldus de geïnterviewde professionals. Dit weten zij omdat de kinderen op scholen zitten die zich in dergelijke wijken bevinden. De kinderen die zijn geïnterviewd, geven aan ook buiten deze activiteiten om nog te sporten. Dus niet alle kinderen zijn inactief.

De geïnterviewde professionals noemen twee belangrijke succesfactoren van de werving. Ten eerste de lage kosten, namelijk €40,- euro voor acht lessen. Hierdoor is het ook voor ouders met een laag inkomen betaalbaar. Ten tweede worden scholen minimaal belast bij hun inspanningen voor de werving. Scholen krijgen namelijk een boekje aangeleverd waarin precies staat wat het aanbod is, waardoor alles helder is en zij het enkel nog hoeven te communiceren en uit te delen aan kinderen en hun ouders.

De activiteiten zijn enkel gericht op de kinderen. De ouders mogen komen kijken tijdens de lessen en mogen de laatste les mee zwemmen. De ouders geven aan verder geen behoefte te hebben om vaker mee te doen:

> *"Maar ik verwacht het in die zin ook niet, ik geef mijn kind op, ik weet wie ik moet hebben waarvoor en als ik een vraag heb dan stel ik hem en dan krijg ik antwoord. Dus ik verwacht het ook niet."* Ouder

Op de dag van het interview hadden ze echter wel liever meegedaan met het laatste onderdeel van de les, namelijk vrij zwemmen. Op de desbetreffende dag was het bad namelijk open voor andere gasten vanwege een staking. Ouders gaven aan het spannend te vinden en gevoelens van onveiligheid te ervaren bij het idee dat hun kind zich in een druk zwembad bevindt. Verder geven de ouders aan dat de coördinator van het programma goed te bereiken is en dat dat voldoende is om op de hoogte te worden gehouden en zich daardoor betrokken te voelen.

Verder geven de geïnterviewde ouders aan dat ze het erg fijn vinden dat ze wel aanwezig mogen zijn in het zwembad tijdens de lessen. Dit geeft hen een veilig gevoel, omdat ze een oogje in het zeil kunnen houden als hun kind aan het zwemmen is.

Effecten

Per activiteit worden de (aangeleerde) vaardigheden van de deelnemers op een lijst bijgehouden door de trainer(s). Deze lijst wordt per cursusblok gemaakt, omdat de lesprogramma's van elkaar verschillen en kinderen meerdere keren dezelfde cursus kunnen volgen. Alleen bij cursussen die meer gefocust zijn op plezier in bewegen dan op het aanleren van bepaalde vaardigheden wordt dit niet gedaan.

Volgens de geïnterviewde professionals zijn de kinderen als ze voor het eerst komen afwachtend en vinden ze het spannend. Wanneer ze eenmaal in het water liggen en weten wat van ze wordt verwacht, worden ze enthousiast:

> *"Als ze de eerste keer binnenkomen zijn ze afwachtend, zo van wat gaat er gebeuren? Maar als ze eenmaal in het water liggen en ze weten wat er gaat gebeuren en hoe ze worden benaderd en hoe ze gestimuleerd worden, dan zijn ze de volgende keer razend enthousiast. En je ziet ook wel echt een bepaalde groei in de kinderen."* Zwembrigade

Bij de cursus reddingszwemmen wordt tevens aandacht besteed aan de boodschap dat kinderen deel uitmaken van de maatschappij en wordt gefocust op 'behulpzaamheid'. In het interview met de kinderen komt naar voren dat deze boodschap is overgebracht:

> *"Reddingszwemmen is het leukste om te doen omdat je dan mensen leert redden. Dat is handig als vriendjes in nood zijn."* Deelnemer

Zowel de professionals als de ouders zien dat de zwemvaardigheid en de zwemtechniek van de kinderen verbeteren naarmate de cursus vordert. Hiermee wordt het doel van de zwemactiviteiten, namelijk dat de kinderen hun zwemvaardigheden en zwemtechniek verbeteren, behaald. Het uiteindelijke doel is dat kinderen doorstromen naar de zwemvereniging. Ongeveer een derde van de kinderen wordt uiteindelijk lid van de zwemvereniging. De betrokken professionals zijn hierover tevreden.

Adoptie

Een groot deel van de professionals, die betrokken zijn bij de uitvoering van de lessen, is vrijwilliger. Sommige vrijwilligers hebben verlof opgenomen om de lessen te kunnen begeleiden. Dit oogt als veel draagvlak voor het project bij deze professionals. Ook bij de professionals, die zich op organisatorisch niveau inzetten voor het project, is veel draagvlak. Verder proberen zij kansen te zien en te benutten die op meerdere aspecten voordelen leveren. Zo worden nu plannen gemaakt om de zwemactiviteiten ook aan leerlingen van middelbare scholen aan te bieden. Wanneer dit plan wordt gerealiseerd, is sprake van een win-winsituatie omdat enerzijds meer kinderen en jongeren uit gezinnen met een laag inkomen gaan zwemmen en dus sporten en bewegen en anderzijds het zwembad wordt gevuld op momenten dat het anders leeg staat.

Verder is het draagvlak vanuit het betrokken lokale sportbedrijf terug te zien in de cofinanciering die het voor het project verschaft. Het sportbedrijf heeft de kosten van het badwater op zich genomen waardoor de kosten voor de deelnemers laag kunnen blijven.

Onder de deelnemende kinderen en hun ouders is ook veel draagvlak voor het project. Zo doen sommige kinderen mee aan meerdere zwemcursussen. Verder geven ouders aan dat ze zien dat hun kinderen veel plezier ervaren tijdens de lessen, mede door de zwemvaardigheden en -technieken die zij aanleren. Ook de kinderen geven dit aan, wat zowel bij de ouders als kinderen voor draagvlak zorgt. Wel vinden sommige ouders één van de zwembaden niet veilig genoeg en het toezicht niet altijd goed genoeg.

Volgens de geïnterviewde ouders is de variëteit van de activiteiten een grote succesfactor van het project. Zo blijft het interessant voor de kinderen. Daarnaast wordt rekening gehouden met de voorkeur van zwemactiviteiten voor meisjes, bijvoorbeeld zeemeerminzwemmen, en jongens, bijvoorbeeld snorkelen. Hierdoor beleeft de hele groep plezier aan de activiteiten. Ook de lage kosten van de activiteiten worden door de ouders benoemd als belangrijke factor om hun kinderen op te geven voor de activiteiten. De kinderen geven aan met veel plezier naar de lessen te gaan, mede doordat ze de trainers zo fijn vinden:

> *"Ze zijn heel lief en aardig." "Ze doen dingen goed voor." "Ze zijn nooit boos."* Deelnemers

Verder hebben de ouders enkele suggesties gedaan voor het verbeteren van het project en de activiteiten. Zo adviseren zij om de activiteiten in het weekend te laten plaatsvinden, omdat dit handiger is voor ouders die in de avond werken. Daarnaast gaf een moeder aan dat de beschikbare informatie die te vinden is over het project op het internet minimaal is:

> *"Ik heb nog wel een puntje over de communicatie, want het was voor mij allemaal heel slecht te vinden. Voordat je erachter bent dat dit bestaat. Ik wist het niet via school. Ik ben zelf gaan googelen. Dit foldertje is nu niet meer op internet te vinden."* Ouder

Implementatie

Volgens de geïnterviewde betrokken professionals wordt de interventie uitgevoerd zoals beschreven. Het enige dat niet wordt gedaan, is het aanbieden van lessen in zwemsporten waar kinderen niet naar kunnen doorstromen. Binnen de gemeente waar het project wordt uitgevoerd is namelijk geen vereniging van de desbetreffende sport. Onderwaterhockey is hier een voorbeeld van.

De interventie SwimStars is niet specifiek gericht op kinderen en jongeren uit gezinnen met een laag inkomen. Volgens de betrokken professionals is dit ook niet nodig gezien de doelen van de interventie, welke gericht zijn op zwemvaardigheden die worden aangeleerd. Het aanleren van zwemvaardigheden is belangrijk voor alle kinderen en jongeren ongeacht de sociaal economische status van hun ouders. Wel is het zo dat werving via scholen in een wijk met veel mensen met een lage sociaal economische status ervoor zorgt dat vooral kinderen en jongeren uit gezinnen met een laag inkomen zich voor de activiteiten opgeven.

Voor het implementeren van het project en de activiteiten wordt samengewerkt met het basisonderwijs, de reddingsbrigade en het lokale sportbedrijf. De samenwerking verloopt goed, mede doordat de partijen eerder met elkaar hebben samengewerkt. Naast de persoonlijke klik, is er veel vertrouwen en wordt wederzijds eerlijk gecommuniceerd over wat wel en niet mogelijk is. Door dit project is een duurzame samenwerking neergezet die erg waardevol is:

"Je denkt natuurlijk gauw aan aantal deelnemers. Maar Sportimpulsprojecten hebben veel meer neveneffecten. De Sportimpuls is echt gericht op het in beweging brengen van de inwoners. Maar het gaat veel verder en dat blijft soms wel onderbelicht." Sportbedrijf

"De duurzaamheid van de samenwerking die is bereikt dat moeten we koesteren." Reddingsbrigade

Borging

De geïnterviewde professionals zijn positief over de mogelijkheden voor het borgen van het project na de subsidieperiode. Het project kan in de huidige vorm blijven voortbestaan omdat het is ingebed in bestaande structuren. Er is namelijk een beschikbare accommodatie en een poule van trainers en vrijwilligers die de activiteiten kunnen (blijven) begeleiden. In eerste instantie was het nog spannend hoe het werken met vrijwilligers zou verlopen, maar dit blijkt erg succesvol waardoor de toekomst er positief uitziet. Het succes van de vrijwilligers wordt gerealiseerd door de vrijwilligers persoonlijk te benaderen voor het project en ze het gevoel van eigenaarschap en waardering te geven:

"Benader ze persoonlijk. Geen mailtje sturen, maar aanspreken met wat heb jij volgende week te doen? Je moet juist naar de mensen toe, ze aanspreken." Reddingsbrigade

Verder past het project perfect binnen de pijler 'inclusief sporten en bewegen' van het Nationaal Sportakkoord, aldus de geïnterviewde professionals. Dit versterkt de mogelijkheden voor borging. Wel zijn zij huiverig over de lokale sportakkoorden en vrezen ze dat het beschikbare geld voornamelijk gaat worden ingezet voor vergaderen tussen partijen die niet dichtbij de uitvoer staan, terwijl volgens hen het geld juist moet worden ingezet voor werkbudgetten van de praktijk zoals sportverenigingen en voor de ondersteuning van sportverenigingen:

"Het project valt volgens mij perfect binnen de pijler inclusief sporten en bewegen. Waar ik huiverig voor ben is dat het geld weer in het sluiten van akkoorden gaat zitten en in uren van mensen. Dus het is denk ik wel belangrijk dat je een werkbudget gaat creëren om dingen op te zetten." Sportbedrijf

Succesfactoren en aandachtspunten

Een succesfactor van het project is dat de aangeboden activiteiten goed zijn ingebed in bestaande lokale structuren, wat de borging ervan bevordert. Ook de inzet van en het draagvlak bij de vrijwilligers zorgt ervoor dat het project kan worden geborgd en de kosten voor de deelnemers laag kunnen worden gehouden. In vergelijking met andere projecten zijn minder organisaties en professionals betrokken bij het project. De ervaring en goede afstemming tussen degenen die zijn betrokken zorgt ervoor dat zij het overzicht houden en een succesvol project neerzetten. Voor ouders met een laag inkomen is het project een aantrekkelijke en mooie kans zodat hun kind op een goedkope manier sport en beweegt door middel van de activiteiten en daarnaast nog een zwemdiploma haalt.

Een belangrijk aandachtspunt is ervoor zorgen dat ouders niet het gevoel hebben dat hun kind onveilig is in het zwemwater. Dit kan enerzijds worden gerealiseerd door ouders mee te laten zwemmen op dagen dat het zwembad open is voor bezoekers die niet meedoen aan SwimStars. Anderzijds is het aan te raden met ouders over dit onderwerp in gesprek te gaan om gezamenlijk tot een oplossing te komen die voor beide partijen, zowel de betrokken professionals als de ouders, werkt.

3.3 JILIB-project 3

Tabel 3.3 Omschrijving JILIB-project 3

Doelgroep	Kinderen 4-12 jaar
Betrokken professionals en organisaties	Combinatiefunctionaris, scholen, sportverenigingen en een stichting welke zich inzet om sport voor alle kinderen mogelijk te maken
Ingezette interventie(s)	SportSpot

De activiteiten van dit JILIB-project zijn in te delen in vier fasen. In de eerste fase krijgen kinderen tijdens de gymles op school les in een bepaalde sport aangeboden. Vervolgens kunnen kinderen zich voor de tweede fase opgeven voor naschoolse lessen van de desbetreffende sport. Dit zijn vier lessen welke plaatsvinden in de wijk. De derde fase betreft een afsluitend evenement voor ouders en kinderen, waarbij kinderen een toernooitje spelen en aan hun ouders kunnen laten zien wat ze de afgelopen weken hebben geleerd. In de vierde en laatste fase worden activiteiten in de buitenruimte georganiseerd. Tijdens deze activiteiten ervaren kinderen dat bewegen leuk is, leren zij samenwerken en samen bewegen.

Bereik

Deelnemers voor het project worden geworven via de deelnemende basisscholen. Dit wordt gedaan door tijdens de gymles de kinderen kennis te laten maken met verschillende sporten. Kinderen kunnen zich vervolgens opgeven voor naschoolse trainingen van de desbetreffende sport. Per periode worden in fase twee en drie tussen de drie- en vierhonderd kinderen bereikt. Dit wordt bijgehouden in de vorm van logboeken.

Hoewel de kennismakingslessen op de basisscholen aan alle groepen worden gegeven, schrijven over het algemeen voornamelijk de jongere kinderen zich in voor de naschoolse activiteiten. Volgens de geïnterviewde professionals geven oudere kinderen, met name uit groep acht, aan geen zin te hebben om deel te nemen aan het aanbod of andersoortige activiteiten buiten schooltijd te hebben.

In de omschrijving van de interventie wordt ook beschreven dat deelnemers worden geworven via de jeugdverpleegkundige, GGD'en, de JGZ en welzijnswerk. Dit wordt binnen het project niet gedaan. Wel is een zorg- en welzijnsorganisatie sterk vertegenwoordigd binnen het project met twee professionals. Welke rol zij vervullen wordt besproken in de paragraaf over implementatie.

De meeste kinderen die doorstromen naar de naschoolse activiteiten, zijn kinderen uit een gezin met een laag inkomen. Dit weten de professionals omdat de scholen waar de kinderen vandaan komen in een wijk staan waar veel mensen met een lage sociale economische status wonen. Zo is ongeveer 90 procent van de woningen een sociale huurwoning.

Ouders doen niet mee met de activiteiten en worden tijdens de vier lessen van fase twee verzocht om op een andere plek te wachten waar zij de kinderen niet kunnen zien. Tijdens het afsluitend evenement in fase drie mogen de ouders zien wat de kinderen hebben geleerd. Ouders zijn tevreden over deze constructie.

Wel is er vanuit de betrokken professionals aandacht voor de ouders. Zo gaan ze met hen in gesprek over de mogelijkheden voor het doorstromen naar een sportvereniging en helpen de ouders, waar nodig, met het aanvragen van een minimaregeling voor het betalen van de contributie van de sportvereniging.
Een andere manier die binnen het project wordt gehanteerd om de ouders betrokken te houden, is het gebruik van een beloningssysteem waarbij kinderen een presentje ontvangen wanneer zij vier van de vijf keer aanwezig zijn. Dit werkt erg goed, aldus de geïnterviewde professionals:

"Als je nou een keer niet kan is het niet erg, maar laat het dan weten. En nu zie je dat ouders gaan afbellen, dat deden ze vroeger niet, toen kwamen ze gewoon niet. Kinderen gaan nu tegen ouders roepen dat ze moeten gaan want anders…. Je merkt dat dat wel bijdraagt aan de ouderbetrokkenheid. Je merkt dat het werkt nu je het omdraait en de kinderen gaat belonen als ze komen in plaats van te straffen als ze niet komen. Ouders gaan nu veel meer moeite doen om het kind daar te krijgen of om in ieder geval ook af te bellen." Combinatiefunctionaris

Effecten

De monitoring in dit project wordt gedaan aan de hand van 'turven' in een Excel-bestand. Over het algemeen gaat dit om het bijhouden van het aantal aanwezigen en het aantal kinderen dat doorstroomt naar een sportvereniging. Dit wordt vervolgens in een periodiek overleg besproken en geëvalueerd en op basis hiervan worden vervolgplannen en -afspraken gemaakt.

De geïnterviewde professionals geven aan dat ze het moeilijk vinden om procesresultaten te monitoren en in kaart te brengen, terwijl het project wel mooie resultaten oplevert:

"Maar ook de normen en waarden die ze meekrijgen en hoe ze zich gedragen dat is moeilijk meetbaar en daar gaan we vaak aan voorbij. Dat ze beter met elkaar omgaan. Dat verwoorden we onvoldoende." Sportvereniging

Verder zien de professionals die de activiteiten geven dat de deelnemende kinderen in de loop van de tijd, naast het aanleren van een sport, veel meer plezier krijgen in het sporten en bewegen in het algemeen.

Daarnaast zien de betrokken professionals veranderingen bij de ouders. Met name bij ouders met een migratieachtergrond zorgen de activiteiten ervoor dat ze kennismaken met de georganiseerde sport, zoals deze in Nederland plaatsvindt:

"We spraken moeders in het begin die zeiden van lid worden van een vereniging? Als die wil voetballen dan kan die zo naar buiten en dan kan die voetballen, dus waarom zou die lid worden. En dan moet je echt uitleggen waarom het goed is om lid te worden van een sportvereniging. Daar hadden ze geen idee van. Langzaam zie je dat dat omwentelt in de wijken en dat kinderen ook wel lid worden van verenigingen." Combinatiefunctionaris

De ouders zelf merken bij hun kind vooral dat sporten en bewegen een goede uitlaatklep is waardoor hun kind rustiger wordt:

"Als jij een hyper de pieper ventje hebt en dat ventje gaat alle kanten op en kan z'n ei niet kwijt. Wat ga je daarmee doen dan? Dan zit je er zelf ook mee. Sporten is een uitlaatklep. Je gooit het eruit. Lekker moe worden en dan douchen en naar bed." Ouder

Ook de kinderen zelf benoemen dat ze zich rustiger voelen na de trainingen. Daarnaast voelen ze aan hun lichaam dat ze hebben gesport. Ze hebben wat spierpijn en voelen zich sterker.

Adoptie

Vanuit de betrokken professionals is veel draagvlak voor het project. Allen hebben ervaring met het werken met de doelgroep en tevens affiniteit met de doelgroep. Sommige professionals hadden als kind ook ouders met een laag inkomen waardoor ze zich goed kunnen inleven in de doelgroep. Naast de werkzaamheden voor het project denken ze mee over en zetten zij zich in voor het toegankelijk maken

van sporten voor de doelgroep. Zo heeft de sportvereniging meegeholpen aan het laten sporten van een groepje jongens dat graag wilde basketballen:

> *"Zoals dat clubje wat is gaan basketballen. Dat is natuurlijk een fantastisch voorbeeld. De club ondersteunt die gasten ook want basketbal is een dure sport, kost veel ruimte omdat je met weinig mensen in een grote zaal moet sporten. Ze hebben een tas met oude kleding ergens vandaan getoverd. Zo is het echt ontstaan."* Sportvereniging

De geïnterviewde ouders vinden dat het project een mooie kans biedt voor hun eigen en andermans kinderen om kennis te maken met verschillende sporten. Een moeder gaf aan dat door de vijf proeflessen haar kind een goed beeld krijgt van de sport en kan ervaren of hij de sport echt leuk vindt. Voor ouders met een kleine portemonnee is dat volgens haar erg belangrijk:

> *"Bij kinderen weet je het maar nooit. De ene keer vinden ze dit leuk en de andere keer iets anders. Ze moeten echt weten of het wel hun passie is. Bij de mensen die weinig te besteden hebben […] als het kind zeg maar op voetbal wil, je moet toch eerst €140,- euro neerleggen en je moet kleren kopen en dan pas mogen ze meetrainen. Dit project is best wel een uitkomst. Ook voor de kinderen zelf want dan hebben ze alles een keer geprobeerd en kunnen ze uit ervaring kiezen wat ze echt leuk vinden, of het nou basketbal is of badminton. Want anders willen ze na twee keer niet meer. Dan is het dag €140,- euro. En de kleren, wat doe je daarmee? Dat is wel veel geld als je in de bijstand zit."* Ouder

Doordat de naschoolse activiteiten niet gelijk na schooltijd plaatsvinden, maar een half uur later, worden de activiteiten volgens de geïnterviewde professionals niet door ouders als een gratis opvangmogelijkheid gezien, maar moeten ze de kinderen steeds halen en brengen.

Door cofinanciering vanuit de welzijnsorganisatie wordt heel fase één gefinancierd. Vanuit een sportvereniging worden ambassadeurs geleverd, die minimaal worden gecompenseerd. Verder vinden er maandelijkse overleggen plaats, die uren zijn niet meegenomen in de begroting en gebeurt in de eigen tijd van de betrokken professionals. De betrokken professionals en organisaties zien het project echter niet als kans om er geld aan te verdienen. Verder is geprobeerd om zoveel mogelijk aan te sluiten op bestaande structuren, zoals bestaand aanbod, om de kosten voor de aanvraag zo laag mogelijk te houden.

De geïnterviewde kinderen geven aan dat ze erg veel plezier halen uit de lessen. Eén van de vijf gesproken kinderen is van plan zich in te schrijven bij de sportvereniging van de desbetreffende sport. De overige kinderen twijfelen nog of zijn van plan zich in te schrijven bij een andere sportvereniging. Daarnaast geeft een kind aan dat of hij zich inschrijft bij de sportvereniging ook afhankelijk is van de kosten:

> *"Omdat het geld kost. Straks is het tien of vijftien euro per keer. Dat is toch duur? Dan ga je er niet op."* Deelnemer

Implementatie

Binnen het project wordt gewerkt met de interventie SportSpot. Deze interventie is gekozen omdat deze het beste aansloot bij de bestaande structuren en het bestaande aanbod in de wijk en het projectidee:

> *"Volgens mij is het op een redelijk natuurlijke manier ontstaan. We hebben het niet een op een erbij gehouden, en er is ook geen bijeenkomst gehouden om te kijken van wat staat er eigenlijk in. We hebben er onderdelen uitgehaald en deze in de context geplaatst."* Combinatiefunctionaris

Zoals eerder aangegeven kent het project vier fasen. De interventie SportSpot kent er vijf. De fase die niet is geïmplementeerd binnen het project is dat kinderen een aantal proeflessen op de sportvereniging kunnen volgen of de rest van het seizoen gratis mogen meetrainen. Dit is niet gedaan omdat alle betrokken sportverenigingen sowieso werken met proeflessen voor een lidmaatschap. Daarnaast krijgen de kinderen en de ouders door de activiteiten van het project al een goed beeld van de aangeboden sporten vinden de geïnterviewde professionals. Mocht het toch zo zijn dat iemand nog twijfelt, dan faciliteren ze wel in het contactleggen met de sportvereniging voor proeflessen.

De interventie en de manier waarop deze is geïmplementeerd sluit volgens de geïnterviewde professionals goed aan bij de doelgroep en de lokale context:

> *"Denk dat daar de kracht ligt om er een succes van te maken in deze wijken. Als je dit een op een naar een andere wijk zet, is het kansloos. Daar hebben kinderen vaak al vrijetijdsbesteding, vereniging etc. Dus je moet altijd kijken hoe je dat in een bepaalde wijk introduceert. En kijk naar wat de kinderen fijn vinden en wat voor hen werkt. Dat gaat vaak mis. Je ziet vaak dat mensen eerst een idee bedenken en dan kijken hoe je dat in de praktijk brengt. Terwijl we eerst kijken wat er was en dan kijken wat daarbij past."* Combinatiefunctionaris

Wel geven de geïnterviewde professionals aan dat ze in de toekomst meer willen werken met rolmodellen. Bijvoorbeeld sporters uit de wijk die goede sportprestaties hebben geleverd, omdat kinderen uit de wijk hen als voorbeeld zien.

Om de interventie zo succesvol mogelijk te implementeren, wordt met verschillende partijen samengewerkt, namelijk: de combinatiefunctionaris, scholen, sportverenigingen en een stichting die zich inzet om sport voor alle kinderen mogelijk te maken. De partijen kennen elkaar al vanuit eerdere werkzaamheden. Zo was iedereen bij verschillende kleinere projecten betrokken. Deze projecten liepen echter langs elkaar heen en daarom is besloten een samenwerking aan te gaan om zo op een structurele en efficiënte manier sport- en beweegaanbod te realiseren.

Doordat de losse projecten zijn samengevoegd tot een groter project en de betrokken professionals met elkaar zijn gaan samenwerken, wordt er als het gaat om normen en waarden waar de deelnemers zich aan moeten houden overal hetzelfde beleid gehanteerd. Hierdoor wordt voorkomen dat deelnemers bij al het sport- en beweegaanbod gaan 'shoppen' terwijl ze slecht gedrag vertonen, aldus de geïnterviewde professionals:

> *"Dus laten we samenwerken om te voorkomen dat een kind zegt van ik mag niet meer naar de basketbal dan ga ik me wel ergens anders misdragen. En als ik daar niet meer mag komen, dan ga ik wel naar de voetbal. En als ik daar niet meer mag komen dan is het alweer drie maanden geleden dat ik me misdragen heb bij de basketbal, dan mag ik daar wel weer komen, dat is wat er echt gebeurt bij sommige kinderen. En dat zijn we heel erg aan het aanpakken nu."* Combinatiefunctionaris

Volgens de geïnterviewde professionals kon de communicatie tussen de verschillende partijen in het begin beter en blijft het een aandachtspunt voor de toekomst:

> *"Het slaat nergens op om iets nieuws te bedenken. Ga mee in een planning wat er al is. Dat is in het begin even zoeken met verschillende partijen met verschillende belangen, maar uiteindelijk moet je hetzelfde hoofddoel nastreven en die kinderen bereiken. Dat loopt nu harstikke soepel. We weten elkaar goed te vinden met periodieke overleggen en met korte lijnen, even bellen even mailen."* Combinatiefunctionaris

Borging

Of de activiteiten van het project kunnen worden geborgd na afloop van de subsidieperiode is volgens de geïnterviewde professionals afhankelijk van de gemeente. Om specifiek te zijn, de buurtsportcoachregeling:

> *"Valt of staat bij de buurtsportcoachregeling. […] Het is maar de vraag wie dat gaat doen en of dat project doorgang gaat vinden. Gaat dat iemand van ons doen dan willen we dat zeker gaan doen, maar zijn het anderen dan weten we het niet. Toen wij 9 jaar geleden begonnen, er is altijd wel iets [buurtsport, red.] geweest, vervolgens was er twee jaar niks en toen merkte je wel dat de sportdeelname kelderde, dus ik ben blij dat het er weer is. Maar je bent wel altijd afhankelijk van iemand met een zak geld."* Combinatiefunctionaris

Hoewel het project goed past onder de pijler 'inclusief sporten en bewegen' van het Nationaal Sportakkoord, is het op moment van het interview nog onduidelijk op welke pijlers het lokale sportakkoord zich gaat richten. Mocht het zich richten op deze pijler, dan is het niet zeker dat het project daarbinnen wordt gesubsidieerd, aangezien er ook andere projecten hiervoor in aanmerking kunnen komen:

> *"Het worden drie grote pijlers. Er komt een anonieme aanbesteding over wie dat vervolgens gaat doen. Dat wordt degene met het mooiste verhaal. Wordt dat iemand anders dan weten we niet wat er gaat gebeuren, doen wij het dan zetten we daar natuurlijk wel op in."* Combinatiefunctionaris

Succesfactoren en aandachtspunten

De uitvoerende professionals die de activiteiten geven zijn door eerdere projecten en activiteiten bekend bij de scholen, kinderen en hun ouders. Een bekend gezicht voor de groep is voor kinderen en hun ouders een succesvolle manier om een vertrouwd en veilig gevoel te creëren. Hierdoor willen kinderen bijvoorbeeld eerder meedoen en krijgen ze ook eerder toestemming van hun ouders.

Een aanvulling voor het project zou zijn om toch de proeflessen op de sportvereniging te introduceren. Zo kunnen de kinderen en hun ouders, die over het algemeen uit een doelgroep komen die in mindere mate gesocialiseerd is in de sport, kennismaken met de cultuur van een sportvereniging.

3.4 JILIB-project 4

Tabel 3.4 Omschrijving JILIB-project 4

Doelgroep	Kinderen 6-12 jaar
Betrokken professionals en organisaties	Lokale sportorganisatie, basisscholen, lokale ROC, hogeschool, BSO, sportverenigingen en een welzijnsorganisatie
Ingezette interventie(s)	Sport-it in de wijk

In het kader van dit JILIB-project worden in verschillende wijken uit de gemeente waar het project is geïmplementeerd sportlessen aangeboden. De sporten die worden aangeboden zijn rugby, tennis, voetbal, korfbal, volleybal en aerobics. Studenten van het ROC en een hogeschool helpen bij het opzetten en begeleiden van deze lessen. De rugbylessen vinden plaats onder schooltijd op de deelnemende basisscholen. De overige sporten worden na schooltijd aan het begin van de avond aangeboden. Bij de sportverenigingen zelf of in de gymzalen van de hogeschool. Ook een BSO doet mee met het naschoolse aanbod. De sportlessen duren een uur en vinden gedurende tien maanden wekelijks plaats.

Bereik

De studenten van het ROC en de hogeschool spelen een belangrijke rol bij de werving van deelnemers. De studenten gaan langs basisscholen om de activiteiten te promoten. Dit doen zij door tijdens de gymlessen te vertellen over de activiteiten, waarbij de gymdocent ook een belangrijke rol speelt bij het stimuleren van de kinderen om zich op te geven voor de activiteiten. Verder worden flyers neergelegd bij en uitgedeeld door de studenten op de basisscholen.

Het aantal kinderen dat wordt bereikt door middel van de activiteiten verschilt per sport. De meeste kinderen nemen deel aan de rugbyactiviteiten, omdat deze lessen op school onder schooltijd plaatsvinden. Daarbij worden tussen twee- en driehonderd kinderen bereikt. Bij de overige sporten gaat het ongeveer om tien tot twintig kinderen per training. Er worden op vier locaties trainingen gegeven.

Met de activiteiten worden zowel kinderen uit gezinnen met een laag inkomen als kinderen uit gezinnen met een gemiddeld of hoog inkomen bereikt. Wel bestaat het merendeel van de deelnemers uit kinderen van ouders met een laag inkomen, ongeveer drie kwart. Dit komt doordat de werving van deelnemers veelal op basisscholen in lage inkomenswijken wordt gedaan en de activiteiten in dergelijke wijken worden gegeven. Daarnaast merken de trainers en studenten dat sommige kinderen uit de groep uit gezinnen met een laag inkomen komen. Zo beheersen sommigen matig de Nederlandse taal of hebben ze kapotte schoenen:

> *"Ik zie dat sommige kinderen kapotte schoenen hebben of ze komen met veters die eruit liggen. Het enige wat ik kan doen is veters meenemen, want ik ben manager bij [naam sportzaak]."* Student

Omdat het merendeel van de kinderen vanuit huis niet gesocialiseerd wordt in sporten en bewegen, is het volgens de geïnterviewde professionals belangrijk om de kinderen veel persoonlijke aandacht te geven tijdens het sporten en bewegen. Zo blijven ze plezier houden en willen ze graag terug komen.

Uit de interviews met de ouders van deelnemers blijkt dat hun kinderen al op een sport zitten.
Een geïnterviewde professional legt uit dat ze de rugbytrainingen bewust op scholen in wijken met een lage sociaal economische status en scholen die in rijkere wijken staan, geven. Zo willen zij namelijk diversiteit binnen de vereniging creëren en een sport voor iedereen zijn. Kinderen uit armere gezinnen kunnen door een regeling van de gemeente, in de vorm van een stadspas, korting krijgen op de contributie en kleding.

Soms doen ouders mee met de sportlessen. Dit is echter incidenteel en er is geen vast moment waarop ze meedoen. De ouders geven aan hier ook geen behoefte aan te hebben. Ze hebben drukke dagen en om aan het einde van de dag ook nog eens te sporten, is niet wat ze willen:

> *"Onze tijd zit al helemaal vol, ik werk overdag en daarnaast pas ik op de kinderen. Voor mij is het goed zo."* Ouder

Wel is het volgens de betrokken professionals belangrijk om de ouders geënthousiasmeerd te houden. Zo hebben zij het vermoeden dat de kinderen die niet meer naar de trainingen komen, zijn gestopt doordat hun ouders zijn afgehaakt en niet omdat zij zelf niet meer wilden komen. De geïnterviewde professionals noemen verschillende manieren om de ouders enthousiast te maken en te houden. Zo helpt het volgens hen al enorm als de trainers een praatje met de ouders maken en als de faciliteiten voor de wachtende ouders goed zijn. Bijvoorbeeld een warme, comfortabele plek waar ook koffie kan worden gedronken.

Het betrekken van ouders met een niet-westerse migratieachtergrond is de grootste uitdaging volgens de betrokken professionals. Wat goed werkt is om tenminste één van deze ouders enthousiast te krijgen, die

vervolgens de overige ouders enthousiasmeert en ze meeneemt naar het sportaanbod. Verder wordt op één van de sportverenigingen Nederlandse les gegeven voor de ouders van leerlingen van een school in de buurt. In één van die lessen wordt het invullen van formulieren met ze doorgenomen. Dit draagt bij aan het ouders vertrouwd maken met het invullen van gegevens:

> *"Eén van de lessen gaat over het inschrijfformulier van de sportvereniging. Dat klinkt heel basaal, maar samen met de ouders wordt het doorgenomen en wordt bijvoorbeeld uitgelegd wat een IBAN is en waarvoor en waarom ze moeten tekenen. We bespreken de AVG met ze. Wat wordt geregistreerd en wat niet."* Sportvereniging

Om de ouders te motiveren om de kinderen te blijven brengen, hebben betrokken professionals een stempelkaart geïntroduceerd. Ieder kind krijgt een stempelkaart om de aanwezigheid bij te houden. Volgens de betrokken professionals resulteert dit in een grotere betrokkenheid van de ouders, omdat zij meer moeite voor hun kinderen doen om te zorgen dat zij naar de activiteiten kunnen komen of juist afbellen als een kind niet kan komen.

Effecten

Binnen het project wordt geen monitoringsinstrument gebruikt dat breed over alle activiteiten wordt ingezet. Wel wordt bij elke activiteit een deelnemerslijst bijgehouden. Verder wordt vooral mondeling geëvalueerd tussen uitvoerders en professionals in de organisatie onderling en wordt regelmatig aan de kinderen en ouders gevraagd hoe ze de activiteiten ervaren.

De geïnterviewde professionals zien verschillende veranderingen bij de deelnemers naarmate de tijd vordert. Naast dat ze beter worden in de sport waarin zij lessen volgen, zien de professionals dat de kinderen meer zelfvertrouwen krijgen. Daarnaast draagt het bij aan de integratie van kinderen met een migratieachtergrond. Zo worden op sommige sportverenigingen activiteiten, zoals Sinterklaas en een nieuwjaarsfeest, georganiseerd. Een andere verandering die de professionals waarnemen, is een verandering in de attitude ten opzichte van sport. Zo vertelt een professional dat deelnemers buiten de lessen om vrij spelen:

> *"Je ziet dat ze nu gewoon met elkaar gaan afspreken om vrij te spelen. Dat is zo mooi om te zien. Die kinderen zijn nu gewoon sowieso twee keer per week aan het sporten."* Sportvereniging

Ook de ouders zien dat hun kind groeit in de sport waarin hij of zij lessen volgt. De verandering die zij het meest waarderen, is echter dat hun kind heeft leren omgaan met winnen en verliezen. Naast dat dit goed is voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind, heeft het ook voordelen buiten de sport om:

> *"Normaal was mijn kind gelijk boos als hij verliest, dat zei de juf ook. Nu is het geen probleem, hij speelt met alle kinderen en wordt niet meer boos."* Ouder

De projectdoelstelling is dat de deelnemers doorstromen naar de betrokken sportverenigingen. Dit gebeurt in kleine hoeveelheden en exacte cijfers ontbreken. Wel wordt er volgens de geïnterviewde professionals veel geïnvesteerd om doorstroom te realiseren. Zo wordt ouders aangeboden om ze te helpen bij het aanvragen van minimaregelingen en worden aangepaste lidmaatschappen en contributies aangeboden. Het aanvragen van minimaregelingen schrikt ouders echter vaak af omdat ze zoveel gegevens moeten opgeven. Daarnaast vragen de geïnterviewde professionals zich af hoe belangrijk cijfers zijn. Zo zijn twee Marokkaanse meisjes doorgestroomd naar de korfbalvereniging. Hoewel 'twee' geen hoog aantal is, zijn het wel de eerste Marokkaanse meisjes van de vereniging en dat is veel waard volgens hen.

Adoptie

Bij het project zijn veel organisaties en professionals betrokken. Hoewel het draagvlak bij alle partijen groot is, zijn er verschillen tussen professionals. Zo is een trainer soms te laat en is het weleens voorgekomen dat hij niet is komen opdagen. Andere professionals maken op hun beurt weer meer uren dan van ze wordt verwacht. Meer tijd investeren dan van te voren is begroot, is tevens de vorm van cofinanciering binnen dit project.

Over het algemeen zijn de professionals maatschappelijk betrokken en zijn ze intrinsiek gemotiveerd om sporten en bewegen mogelijk te maken voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen. Sommige sportverenigingen bieden bijvoorbeeld een aangepast lidmaatschap aan of helpen ouders met het aanvragen van minimaregelingen. De stagiairs lijken affiniteit te hebben met de doelgroep en vinden het belangrijk dat dit project succesvol verloopt en zetten zich daar ook voor in. Tegelijkertijd is het soms lastig voor ze omdat ze niet altijd even goed weten wat van ze wordt verwacht. Dit komt doordat de overdracht tussen studenten niet altijd goed verloopt. Volgens de studenten mag vanuit het project hier meer sturing en begeleiding op zijn.

De ouders zijn blij dat door middel van het project hun kind nog een extra keer in de week kan sporten. De geïnterviewde ouders zijn van kinderen die meedoen met de voetbaltrainingen. Wat ze vooral fijn vinden aan de trainingen is dat kinderen hier als een 'team' leren voetballen en er aandacht is voor sociale omgang binnen teams en tegenover tegenstanders:

> *"Ze worden getraind om als team te spelen. De trainer leert hun van je moet roepen en je moet vragen."* Ouder

Ook is meer aandacht voor snel en tactisch voetbal, terwijl op de trainingen van hun eigen sportverenigingen vooral potjes worden gespeeld. Wel vinden de ouders dat door de wisseling in trainers telkens de aanpak van de trainingen verandert. Dit is verwarrend voor de kinderen. Daarom is het volgens hen belangrijk dat alle trainers dezelfde aanpak hanteren.

Implementatie

Niet alle onderdelen van de interventie 'Sport-it in de wijk' worden overgenomen binnen het project. Hoewel bijvoorbeeld binnen de trainingen wel wordt ingezet op het aanleren van sociale competenties, wordt minder nauw samengewerkt met wijkprofessionals en welzijn. Zij hebben aan de voorkant van het project een rol gespeeld, maar worden verder niet betrokken in de uitvoer. Verder duren de activiteiten tien maanden in plaats van twaalf, zoals beschreven in de interventie, en is de maximum leeftijd verlaagd naar twaalf jaar. Deze aanpassingen hebben in overleg met ZonMw plaatsgevonden en zijn doorgevoerd omdat dit beter aansloot bij de lokale context en mogelijkheden.

De betrokken professionals vinden dat de interventie in het algemeen goed aansluit bij de doelgroep. Wel twijfelen de professionals of het bieden van gratis sport- en beweegactiviteiten op de langere termijn verstandig is. Hoewel gratis activiteiten aantrekkelijk zijn voor gezinnen met een laag inkomen, is het nadelig voor duurzaam commitment. Een kleine eigen bijdrage is volgens de professionals een goede prikkel om kinderen structureel te laten deelnemen aan sport- en beweegactiviteiten:

> *"Er zitten twee kanten aan de medaille. Het is fijn dat ze gratis kunnen sporten, maar ze hebben hierdoor wel minder commitment en kunnen daardoor ook weer sneller wegblijven. Dus het is leuk om dit een periode van vijf, zes weken te doen. Maar daarna wil je ook wat meer vastigheid en dat mensen blijven."* Sportvereniging

Om de interventie zo succesvol mogelijk te implementeren, wordt samengewerkt met verschillende partijen, namelijk met een lokale sportorganisatie, een ROC, Hogeschool, BSO, sportverenigingen en een welzijnsorganisatie. Het voordeel van werken met meerdere sportverenigingen is dat trainingen van verschillende sporten kunnen worden aangeboden. Door de inzet van studenten die voor hun stage werkzaamheden binnen het project verrichten, kan op een goedkope en duurzame manier worden gewerkt.

Borging

Door de manier waarop het project is geïmplementeerd, hebben de betrokken professionals vertrouwen in de borging van het project na de subsidieperiode. De sportverenigingen zijn namelijk van plan de trainingen te continueren en de samenwerking die tot stand is gekomen met de scholen en het (hoger) middelbaar onderwijs, kan worden voortgezet.

In hoeverre het Nationaal Sportakkoord en de lokale sportakkoorden kansen bieden voor het project vinden de geïnterviewde professionals moeilijk te zeggen, omdat zij hier onvoldoende kennis over hebben.

Succesfactoren en aandachtspunten

Binnen dit project zijn verschillende factoren te benoemen die bijdragen aan het succes van het project. Allereerst zorgt de betrokkenheid van verschillende sportverenigingen ervoor dat kinderen tussen verschillende sporten kunnen kiezen waardoor de kans dat er een sport tussen zit die zij leuk vinden groter wordt. De korfbalvereniging biedt zelfs ook volleybaltrainingen aan, omdat zij het belangrijk vinden dat kinderen sporten, ook als dat een andere sport dan korfbal is.

Een succesfactor die meer buiten de manier waarop het project wordt georganiseerd en geïmplementeerd ligt, maar wel zeer waardevol is, is dat ouders elkaar helpen om de kinderen op te halen en te brengen. Kan een ouder niet, dan kan zijn of haar kind mee met een andere ouder en andersom.

Het project kent echter ook aandachtspunten. Zoals eerder genoemd, worden studenten ingezet voor de werving via scholen. In de toekomst is het aan te raden intermediairs uit de wijk in te zetten om meer deelnemers te werven. Zij kennen de gezinnen en weten wat de juiste manier is om ze te bereiken. Daarnaast is de overdracht tussen studenten een aandachtspunt. Doordat de opvolgende groep studenten na de zomervakantie begint en de groep ervoor voor de zomervakantie stopt, loopt de overdracht stroef en dient dit beter te worden georganiseerd.

Een ander aandachtspunt is de wisseling van trainers. Hoewel het volgens de ouders geen probleem is, zorgt een vast gezicht voor de groep voor vertrouwen en een gevoel van veiligheid. Daarom is het aan te raden zoveel mogelijk dezelfde trainers voor de groep te zetten.

3.5 KSG-project 1

Tabel 3.5 Omschrijving KSG-project 1

Doelgroep	Kinderen van 0-4 jaar
Betrokken professionals en organisaties	Welzijnsorganisatie, GGD, jeugdgezondheidszorg en een kinderopvangorganisatie.
Ingezette interventie(s)	Beweegkriebels

In dit KSG-project wordt een keer per week een uur beweegactiviteiten georganiseerd voor kinderen van 0 tot 4 jaar. De activiteiten worden in wijkcentra georganiseerd en worden gegeven door vrijwilligers van

een welzijnsorganisatie. Vanwege de jonge leeftijd van de deelnemers hebben geen groepsinterviews met deelnemers plaatsgevonden.

Bereik

De doelgroep wordt op verschillende manieren geworven. Er vinden doorverwijzingen via het consultatiebureau of de peuterspeelzaal plaats, maar (ouders van) deelnemers worden ook bereikt via advertenties op Facebook of door middel van mond-tot-mondreclame. Er hebben tot nu toe ongeveer 45 deelnemers meegedaan aan het programma. Betrokken professionals geven aan dat er geen kinderen met overgewicht tussen deze deelnemers zitten. De beoogde KSG-doelgroep wordt dus niet direct bereikt. Wel doen kinderen die een achterstand in motorische vaardigheden hebben mee, aldus de betrokken professionals.

Er zijn verschillende ouderbijeenkomsten georganiseerd voor de ouders. Dit is ook een origineel onderdeel van de interventie Beweegkriebels. Daarnaast worden ouders uitgenodigd om tijdens de lessen deel te nemen aan de activiteiten met de kinderen. Dit is oorspronkelijk geen onderdeel van Beweegkriebels, geven de betrokken professionals aan. In welke mate de ouders daadwerkelijk deelnemen verschilt volgens de betrokken professionals per wijk. Zij geven aan dat de ouders uit sommige wijken 'niet klaar zijn' om deel te nemen aan het programma, maar het wordt niet duidelijk waar dit aan ligt. De ouders die geïnterviewd zijn geven aan dat zij soms kijken en soms actief meedoen met de sport- en beweegactiviteiten voor de kinderen. Omdat de kinderen nog erg klein zijn, hebben ze soms in het begin ondersteuning nodig. De ouders geven ook aan dat de kinderen, naarmate zij langer deelnemen aan het programma, zelfstandiger worden. Hierdoor hoeven ouders hun kinderen steeds minder te ondersteunen, waardoor de ouders steeds minder deelnemen. Bovendien geeft een ouder aan minder deel te willen nemen, omdat zijn of haar kind zich anders gedraagt wanneer hij of zij deelneemt.

Effecten

Er wordt binnen dit KSG-project niet structureel gemonitord of geëvalueerd. Door ouders kort aan te spreken voor of na een les, geven de betrokken professionals wel aan dat ervaringen worden opgehaald.

Volgens de betrokken professionals maken de kinderen die deelnemen aan het project vooral nieuwe vrienden en verbeteren zij hun motorische vaardigheden. Bij ouders zien zij geen veranderingen optreden. Ouders zelf zien dat hun kinderen meer sociale vaardigheden krijgen. Kinderen leren om samen met leeftijdsgenoten te spelen, om te gaan met winst en verlies en voor zichzelf op te komen. Daarnaast zien de ouders dat de motoriek van de kinderen verbetert en dat kinderen minder angstig zijn en meer zelfvertrouwen krijgen. Hierdoor durven zij eerder (zonder ouder) deel te nemen aan de sport- en beweegactiviteiten:

> *"Ik vind het wel heel fijn wat er wordt gedaan, want wat ik merk is dat datgene wat wordt gedaan, de kinderen met elkaar betrekken, de activiteiten […] ze ontdekken echt een bepaalde manier van bewegen. Die kleine van mij, die is nu 2,5 jaar. Toen ik hier kwam was die net 2, of nog niet eens. Die deed echt met niks mee. Dat kende hij niet. Hij heeft een broer en een zusje, we spelen en gooien weet je wel maar niet… Ik merkte wel omdat [naam begeleider] dat op een leuke manier doet, dat hij steeds meer doet. Nog niet alles… maar dat hij toch wel bepaalde dingen gaat doen en toen merkte ik ook dat hij bepaalde dingen ook thuis ging doen, zoals schipper mag ik overvaren. Mijn andere kinderen zijn 5 en 4 jaar en die spelen dat samen. Ja en hij… dat boeide hem nooit. […] En hij leert samenspelen met anderen, dat is toch een dingetje voor hele kleine kinderen."* Ouder

De betrokken professionals geven aan dat een van de doelstellingen is om kinderen te laten doorstromen naar een sportvereniging. Deze doelstelling is echter niet gehaald, omdat er geen sportverenigingen bij

het project zijn betrokken. Het oorspronkelijk idee van het project was om de uitvoer van dit project bij sportverenigingen neer te leggen. Hiervoor bleek te weinig draagvlak te zijn bij de sportverenigingen, waardoor voor een andere aanpak is gekozen. De doorstroom van kinderen naar sportverenigingen is hierdoor ook niet op gang gekomen.

Adoptie

Het draagvlak voor dit project is bij de betrokken professionals groot. Zij geven aan dat er meer uren in het project worden gestoken dan oorspronkelijk zijn begroot. Dat doen zij omdat ze vinden dat de behaalde resultaten opwegen tegen de gemaakte kosten. Zij zien dat er vergelijkbare projecten zijn die een veel kleiner bereik hebben en vertellen daarbij dat zij juist een wachtlijst hebben van kinderen die willen meedoen.

Ook bij de ouders is het draagvlak voor het project groot. Zij geven aan dat de verwachtingen laag waren. Eerdere projecten waaraan zij hebben deelgenomen, waren namelijk minder succesvol in hun ogen. Dit project heeft hun verwachtingen overtroffen, omdat de activiteiten zeer leuk zijn en de begeleiding erbij goed is. Ze vinden vooral de afwisseling tussen sportieve en creatieve activiteiten zeer leuk. Creatieve activiteiten zijn oorspronkelijk geen onderdeel van Beweegkriebels en is volgens de ouders door de welzijnsorganisatie toegevoegd aan het project. Er wordt bijvoorbeeld geknutseld of een picknick met gezonde voeding georganiseerd. Daarnaast geven ouders aan dat zij het fijn vinden dat zij door het project in contact komen met andere ouders. Zo kunnen zij ervaringen met elkaar uitwisselen:

> *"Het is fijn voor moeders ook dat wij nu sociale contacten kunnen maken. Je merkt nu, als wij komen, je gaat toch in gesprek met elkaar, soms geef je elkaar adviezen, kun je even klagen… het voelt als therapie."* Ouder

Implementatie

Het uitgangspunt van de Beweegkriebels interventie is dat elke dag een uur beweegactiviteiten worden gedaan met kinderen door begeleiders op peuterspeelzalen, voorscholen of kinderdagverblijven. Binnen dit KSG-project worden er echter een keer per week een uur aan beweegactiviteiten in de wijk georganiseerd. De interventie Beweegkriebels wordt dus niet geïmplementeerd zoals bedoeld.

Zowel de ouders als betrokken professionals vinden Beweegkriebels geschikt voor de beoogde doelgroep. Ze geven aan dat er rekening gehouden moet worden met de leeftijd van de kinderen. Er zit een groot verschil tussen wat kinderen wel en niet kunnen en wat zij wel en niet begrijpen binnen deze leeftijdsgroep (0 tot en met 4 jaar). De ouders geven aan dat voornamelijk voor de jongere kinderen de start van het programma daarom lastig was. Maar de ouders geven daarbij wel aan dat de jongere kinderen veel leren van de oudere kinderen.

Binnen dit KSG-project is samengewerkt met een welzijnsorganisatie, de GGD, de jeugdgezondheidszorg en een kinderopvangorganisatie. Dit zijn samenwerkingen die voor dit project zijn aangegaan. Het zijn dus nieuwe partners van elkaar. Sport en bewegen is voor sommige partijen een nieuw thema. De betrokken professionals geven daarom aan dat het nog zoeken is wat de partijen precies voor elkaar kunnen betekenen.

Borging

Er is nog niet veel aandacht voor borging geweest binnen dit KSG-project. Volgens de betrokken professionals zal een gebrek aan geld een bedreiging worden voor het voortbestaan van dit project. Zij maken gratis gebruik van de wijkcentra waar de sport- en beweegactiviteiten worden georganiseerd, maar hoe de uitvoerders betaald moeten worden als de subsidie stopt is nog niet bekend. Het vragen van een

eigen financiële bijdrage van deelnemers die deze kosten dekt, is volgens de betrokken professionals niet te realiseren omdat niet alle ouders een eigen financiële bijdrage willen of kunnen leveren. De betrokken professionals zien echter mogelijkheden door de gemeente bij het project te betrekken. Het bevorderen van de sport- en beweegdeelname van kinderen is een doel van de gemeente, dus de betrokken professionals hopen in de toekomst van de gemeente financiële steun te kunnen krijgen.

Een van de betrokken professionals is bekend met het Nationaal Sportakkoord, maar over een lokaal sportakkoord weten de betrokken professionals niks. In hoeverre dit een rol kan spelen bij de borging van dit project is dus (nog) onduidelijk.

Succesfactoren en aandachtspunten

Een aandachtspunt is dat de interventie Beweegkriebels niet wordt ingezet zoals oorspronkelijk bedoeld. Er wordt elke week voor een uur beweegactiviteiten georganiseerd. De interventie Beweegkriebels schrijft daarentegen elke dag een uur beweegactiviteiten voor. Wanneer een interventie wordt aangepast, bestaat de mogelijkheid dat 'werkzame elementen' van de interventie verloren gaan (Van Dale, Lanting & Van Delden, 2015). De kans dat dit KSG-project de gewenste resultaten wat betreft structureel bewegen oplevert, is daarmee kleiner.

Daarnaast doen aan dit KSG-project geen kinderen met overgewicht mee. Dit is wel de bedoeling van KSG-projecten. Op deze jonge leeftijd hebben de kinderen echter nog niet altijd overgewicht (zie ook KSG-project 2). Daarom zou in de werving meer ingezet kunnen worden op kinderen die risicofactoren hebben voor het krijgen van overgewicht, zoals een gebrek aan motorische vaardigheden of ouders die (beide) overgewicht hebben (Ooms, 2017). Kinderen met een achterstand in motorische vaardigheden worden in dit KSG-project wel bereikt. Dit kan worden besproken met het consultatiebureau of de peuterspeelzaal waarmee ze reeds samenwerken of door andere organisaties of mensen te betrekken waar deze kinderen komen, zoals de jeugdverpleegkundige, de schoolarts of een GGD.

Tot slot is een aandachtspunt dat er grote niveauverschillen in de doelgroep zijn. Het niveauverschil binnen de leeftijden 0 tot en met 4 is namelijk groot. Het is belangrijk om in de activiteiten rekening te houden met het niveau van de groep, zodat ook de allerkleinsten mee kunnen doen.

3.6 KSG-project 2

Tabel 3.6 Omschrijving KSG-project 2

Doelgroep	Kinderen van 0-4 jaar
Betrokken professionals en organisaties	Kinderdagverblijf, gymnastiekvereniging, fysiotherapeut, diëtist, zwembad, sportservice bedrijf en GGD
Ingezette interventie(s)	Nijntje Beweegdiploma en Beweegkriebels

Binnen dit KSG-project worden twee interventies ingezet: Nijntje Beweegdiploma en Beweegkriebels. Voor Nijntje Beweegdiploma worden lessenreeksen gegeven van ongeveer 20 lessen. Dit vindt plaats bij een lokale gymnastiekvereniging. Iedere week is er een les van 45 minuten. Daarnaast worden in het kader van Beweegkriebels meerdere pedagogische medewerkers van kinderdagverblijven in acht bijeenkomsten geschoold om binnen deze kinderdagverblijven meer in te zetten op bewegen met kinderen. De trainingen waren op het moment van het interview nog niet afgerond en de beweegactiviteiten zijn dus ook nog niet binnen de kinderdagverblijven geïmplementeerd. De ouders zijn dus geïnterviewd over de interventie Nijntje Beweegdiploma. Verder was het voor dit project, vanwege de jonge leeftijd van de deelnemers, niet mogelijk om (groeps)interviews met de kinderen te houden.

Bereik

Voor het Nijntje Beweegdiploma worden deelnemers geworven via online advertenties op o.a. Instagram, Facebook en de websites van kinderdagverblijven. Daarnaast wordt het programma gepromoot op een evenement van de gemeente dat gericht is op bewegen. Verder worden flyers verspreid op kinderdagverblijven, advertenties geplaatst in de krant en speelt mond-tot-mondreclame een grote rol bij de werving van deelnemers. De GGD is een samenwerkingspartner in dit project en was daarom aanwezig bij het interview. Zij geven aan geen kinderen met overgewicht naar het programma te hebben doorverwezen, omdat kinderen in deze leeftijd over het algemeen nog geen overgewicht hebben. Voor Beweegkriebels is geen sprake van werving en promotie. De beweegactiviteiten zijn geïntegreerd in het dagelijkse programma van de kinderdagverblijven, waardoor er geen deelnemers geworven hoeven te worden.

Aan het Nijntje Beweegdiploma hebben ongeveer 25 kinderen deelgenomen. De betrokken professionals zijn ontevreden over dit aantal. Ondanks de inspanningen voor promotie merken zij dat het programma nog relatief onbekend is bij ouders van potentiële deelnemers. Er zijn ongeveer tien pedagogisch medewerkers bezig met de training voor het aanbieden van Beweegkriebels. De betrokken professionals schatten in dat zij samen ongeveer 200 kinderen zullen bereiken. De kinderdagverblijven waar Beweegkriebels zal worden geïmplementeerd, liggen in wijken waar overgewicht en beweegarmoede onder kinderen een groot probleem is. Zo hopen zij de doelgroep te bereiken. Bij Nijntje Beweegdiploma is het onbekend in hoeverre daadwerkelijk kinderen met overgewicht worden bereikt. Wel geven de betrokken professionals aan dat in de praktijk voornamelijk kinderen vanaf 2 jaar meedoen, terwijl de doelgroep oorspronkelijk van 0 tot 4 jaar is. Voor kinderen jonger dan 2 jaar is het namelijk nog moeilijk om de opdrachten te begrijpen.

Binnen beide interventies worden ouderbijeenkomsten georganiseerd. Dit zijn voorgeschreven onderdelen van Nijntje Beweegdiploma en Beweegkriebels. Binnen Nijntje Beweegdiploma is er elke lessenreeks een ouderbijeenkomst. Bij deze bijeenkomsten sluit een diëtist of kinderfysiotherapeut aan. Dan krijgen ouders voedingsadvies of beweegtips. Ouders doen bij beide interventies niet mee tijdens de beweegactiviteiten. Bij Beweegkriebels is de reden hiervoor dat de activiteiten plaatsvinden op kinderdagverblijven, maar bij Nijntje Beweegdiploma is dit een bewuste keuze. De betrokken professionals zien namelijk een verschil in het gedrag van de kinderen als ouders bij de les aanwezig zijn. De kinderen luisteren dan minder goed. Daarom mogen ouders niet kijken of meedoen bij de reguliere lessen en worden er alleen af en toe kijklessen georganiseerd. Ook de ouders zien het verschil in gedrag bij hun kinderen:

> *"Ze komen dan elke keer naar je toe. Dan heeft het niet zoveel zin natuurlijk. Met zwemles ga je ook niet staan kijken, dan luisteren ze ook niet. Dat is juist goed. Dan leren ze juist naar de juf te luisteren en met de kindjes spelen in plaats van alleen maar mama, mama."* Ouder

De ouders zijn het daarom eens met de beslissing van de projectleiders om ouders alleen bij uitzondering toe te laten tot de les.

Effecten

Binnen Nijntje Beweegdiploma zijn vragenlijsten ontwikkeld die voor en na de lessenreeks bij ouders van de kinderen worden afgenomen. Deze lijsten zijn gericht op beweeggemak en plezier in bewegen bij de kinderen. Binnen Beweegkriebels wordt niet structureel gemonitord of geëvalueerd. De betrokken professionals van beide interventies geven aan dat zij extra aandacht besteden aan de kinderen die dat nodig hebben, omdat zij bijvoorbeeld achterlopen in de motorische ontwikkeling. De betrokken professionals peilen dan bij de ouders (mondeling) hoe het met de ontwikkeling van het kind gaat.

Bij Beweegkriebels hebben de betrokken professionals nog geen effecten waargenomen, omdat zij nog maar in een beginfase zitten. Bij Nijntje Beweegdiploma zien de betrokken professionals dat de kinderen zelfstandiger worden bij het bewegen. De kinderen durven nu zonder ouders aan de activiteiten deel te nemen.

Ouders merken bij zichzelf geen veranderingen. Ook bij hun kinderen zien zij geen veranderingen optreden. Wel geven zij aan dat zij hun kinderen hebben opgegeven om hun zelfvertrouwen te vergroten en om samen te leren spelen met leeftijdsgenoten.

Binnen Nijntje Beweegdiploma is de doelstelling om 12 deelnemers per cursus te behalen. Dit is volgens de betrokken professionals (nog) niet gelukt. In de vijf groepen die zij hebben gehad zijn 6 tot 8 deelnemers per groep geweest. Deze doelstelling is dus nog niet gehaald. Ook ouders merken dat de animo voor Nijntje Beweegdiploma nog laag is. Zij denken dat dit niet ligt aan de manier waarop het programma wordt gepromoot. Ouders zien volgens hen nog niet altijd in hoe belangrijk en leuk sporten en bewegen voor deze leeftijdsgroep is. Daarnaast ligt de prioriteit ook niet bij de jongsten, als er in het gezin ook oudere kinderen zijn die naar buitenschoolse activiteiten gebracht moeten worden, aldus de geïnterviewde ouders.

Adoptie

De betrokken professionals vinden zowel Beweegkriebels als Nijntje Beweegdiploma een compleet en eenvoudig programma. Binnen Beweegkriebels zien de betrokken professionals dat het draagvlak voor bewegen door kinderen tijdens de kinderopvang bij medewerkers van de kinderdagverblijven groeit. Deze medewerkers zien nu in dat het aanbieden van beweegactiviteiten op een eenvoudige manier kan.

Ouders zijn zeer tevreden over de interventie Nijntje Beweegdiploma en het draagvlak onder hen is dan ook groot. Ze zien dat de kinderen de activiteiten enorm leuk vinden en er met plezier heen gaan. Een ouder is echter minder tevreden over de communicatie richting de ouders. Deze ouder noemt het voorbeeld dat er onaangekondigd twee studenten deels de les gaven. Het kind had hier moeite mee, waardoor het de daarop volgende lessen niet meer wilde komen. Met betere communicatie richting de ouders had dat wellicht voorkomen kunnen worden. Bovendien vindt diezelfde ouder het tijdstip van de lessen niet praktisch. De lessen vinden net na schooltijd plaats, waardoor deze ouder nog op het werk is. Deze ouder geeft ook aan dat dit wellicht een reden is voor de nog relatief lage opkomst. Op een ander tijdstip zouden wellicht meer ouders kunnen en zouden er dus ook meer kinderen kunnen komen.

Er is in dit project sprake van cofinanciering. De gemeente subsidieert en alle samenwerkingspartijen betalen voor hun eigen uren inzet.

Implementatie

De twee interventies die in dit project worden ingezet, Nijntje Beweegdiploma en Beweegkriebels, worden door de betrokken professionals geïmplementeerd zoals bedoeld. Nijntje Beweegdiploma bestaat namelijk uit een lessenreeks van ongeveer 20 lessen bij een lokale gymnastiekvereniging. Elke les duurt 45 minuten. Dit is precies wat er binnen dit KSG-project wordt uitgevoerd. Daarnaast is het doel van Beweegkriebels om elke dag een uur aan beweegactiviteiten te implementeren in kinderdagverblijven. In dit KSG-project worden er momenteel meerdere pedagogische medewerkers van kinderdagverblijven geschoold om binnen deze kinderdagverblijven meer in te zetten op bewegen met kinderen. Hoewel dit zich dus nog in een beginfase bevindt, wordt het doel van de Beweegkriebels interventie, om dagelijks een uur beweegactiviteiten aan kinderen binnen kinderdagverblijven aan te bieden, wel nagestreefd.

Binnen beide interventies wordt samengewerkt met kinderdagverblijven, een gymnastiekvereniging, fysiotherapeuten, diëtisten, een lokaal zwembad, het lokale sportservicebedrijf en de GGD. Deze

samenwerkingen bestonden al voor de implementatie van Beweegkriebels en Nijntje Beweegdiploma. Een succesfactor binnen deze samenwerkingen vinden de betrokken professionals de korte lijnen tussen organisaties, zodat er goed en eenvoudig gecommuniceerd kan worden.

De betrokken professionals vinden de ingezette interventies geschikt voor de doelgroep. De activiteiten zijn afgestemd op de allerkleinsten en alle beweegfacetten komen erin voor. Volgens een van de professionals kunnen kinderen hierdoor op jonge leeftijd op een plezierige manier kennis maken met sporten en bewegen, waardoor de kans dat ze op latere leeftijd blijven sporten en bewegen wordt vergroot.

Ook ouders vinden dat de interventie Nijntje Beweegdiploma geschikt is voor de doelgroep. Zij benadrukken echter dat dit sterk verschilt per kind. De niveauverschillen tussen kinderen in de leeftijdsgroep van 0 tot met 4 jaar zijn groot. De kinderen leren veel van elkaar, maar voor de oudere kinderen zou het spel- of vaardigheidsniveau soms omhoog mogen.

Borging

Er wordt door de betrokken professionals al nagedacht over de borging van Beweegkriebels en Nijntje Beweegdiploma. Een van de professionals verwacht bij Nijntje Beweegdiploma financiële belemmeringen tegen te komen wanneer het gaat om borging. De fysiotherapeut en de diëtiste worden betaald vanuit de subsidie. Wanneer deze subsidie stopt, is het de vraag hoe deze samenwerkingspartners gefinancierd kunnen worden. Het is al wel zeker dat de activiteiten bij de gymnastiekvereniging kunnen worden voortgezet. Dit is voornamelijk te danken aan het feit dat de gymnastiekvereniging al bezig was met het opzetten van Nijntje Beweegdiploma voordat de mogelijkheid voor de subsidie in beeld kwam. Daarnaast wordt Beweegkriebels opgenomen in het dagprogramma van de verschillende kinderdagverblijven.

Het Nationaal Sportakkoord is bekend bij de betrokken professionals van dit project. Zij geven aan dat zowel Nijntje Beweegdiploma als Beweegkriebels bij de thema's 'van jongs af aan vaardig in bewegen' en 'positieve sportcultuur' passen. De lokale gemeente heeft een lokaal sportakkoord opgesteld, waarin partners zich konden committeren om een aanvraag te doen ter ondersteuning van de uitvoering van onderwerpen die in het lokaal sportakkoord opgenomen zijn. Daarmee biedt het lokale sportakkoord kansen voor de borging van dit project.

Succesfactoren en aandachtspunten

Dit project volgt de beschrijvingen en onderdelen van Nijntje Beweegdiploma en Beweegkriebels zeer goed. De kans is daarmee groot dat 'werkzame elementen' van deze interventies worden ingezet (Van Dale et al., 2015). Wanneer de 'werkzame elementen' van interventies worden ingezet zoals beschreven, is het aannemelijk dat de beoogde effecten en resultaten worden behaald.

Een aandachtspunt is dat het aantal deelnemers aan Nijntje Beweegdiploma nog laag is. Betrokken professionals zijn hier niet tevreden over. Bovendien hebben deze kinderen geen overgewicht, terwijl dat wel de doelgroep van KSG-projecten zou moeten zijn. De GGD geeft aan dat kinderen in de leeftijdsgroep van 0 tot en met 4 jaar (nog) geen overgewicht hebben. In overleg met de GGD kan wel ingezet worden op de werving van jonge kinderen met 'risicofactoren' voor overgewicht, zoals beschreven bij KSG-project 1.

Een ander aandachtspunt is dat, net zoals bij KSG-project 1, er grote niveauverschillen in de leeftijdsgroep van 0 tot en met 4 jaar zijn. De betrokken professionals geven aan dat hierdoor voornamelijk kinderen ouder dan 2 jaar meedoen in het project, terwijl enkele ouders aangeven dat het niveau van het programma voor de oudere kinderen wel omhoog mag. Om de gehele doelgroep te bereiken, is het belangrijk om activiteiten voor alle leeftijdsgroepen aan te bieden.

3.7 KSG-project 3

Tabel 3.7 Omschrijving KSG-project 3

Doelgroep	Kinderen van 8-13 jaar
Betrokken professionals en organisaties	Diëtist, kinderfysiotherapeut, kinderpsycholoog, GGD, onderwijs, huisartsen, gemeente.
Ingezette interventie(s)	Cool2BFit

Dit KSG-project is voor kinderen van 8 tot en met 13 jaar. Gedurende 18 maanden worden er activiteiten georganiseerd die gericht zijn op de thema's voeding, bewegen en gedragsverandering en waarbij kinderen en ouders worden begeleid door een diëtist, kinderfysiotherapeut en kinderpsycholoog. Er zijn drie groepen met kinderen gestart.

Bereik

Deelnemers worden op verscheidene manieren geworven. Het project wordt gepromoot in een lokaal nieuwsblad, op scholen worden flyers verspreid en een film over het programma vertoond. Daarnaast worden deelnemers doorverwezen via kinderfysiotherapeuten en diëtisten. Ook hopen de betrokken professionals dat mond-tot-mondreclame op gang komt nu het project echt gestart is, bekender wordt en de eerste resultaten zichtbaar zijn.

Tot nu toe zijn er 28 kinderen bereikt binnen dit project. Deze zijn verspreid over drie groepen. Alle ouders geven aan dat de kinderen meedoen vanwege gewichtsproblemen. Daarmee lijkt de doelgroep te worden bereikt.

Ouderbetrokkenheid is volgens de betrokken professionals een belangrijk onderdeel van het programma. Er worden meerdere ouder-kind gesprekken gehouden en ouders krijgen dezelfde voorlichting als de kinderen van de diëtist, de kinderfysiotherapeut en de kinderpsycholoog. Hierbij wordt ingezet op bewustwording met betrekking tot wat gezond bewegen inhoudt en wat gezonde eetgewoontes zijn. De daadwerkelijke inzet van de ouders is volgens de betrokken professionals echter nog niet op het gewenste niveau. Een van de belemmeringen voor ouderbetrokkenheid is een taalbarrière. De betrokken professionals zoeken nog naar manieren om ouders meer betrokken te krijgen. Ze willen niet dat de ouders en kinderen die wel komen en inzet tonen de dupe worden van de maatregelen die eventueel genomen moeten worden om andere ouders meer te betrekken. Daarnaast willen zij de kinderen van de ouders die niet betrokken zijn wel in het programma behouden, omdat het 'de kinderen zijn die het het hardste nodig hebben', aldus een betrokken professional.

Effecten

Binnen dit KSG-project wordt uitgebreid structureel gemonitord en geëvalueerd. Dit wordt gedaan aan de hand van vragenlijsten, evaluatiegesprekken, BMI-metingen en conditie-, kracht-, en motoriektesten. De vragenlijsten gaan over de kwaliteit van leven. De evaluatiegesprekken met de deelnemers vinden plaats na 3 en na 6 maanden. De BMI-metingen en conditie-, kracht-, en motoriektesten worden voor het begin van het programma en na het einde van het programma bij de kinderen afgenomen om een eventuele verandering te ontdekken. Dit zijn meetinstrumenten die bij de Cool2BFit interventie horen. De betrokken professionals hebben aangegeven dat in afstemming met de interventie-eigenaar een vragenlijst is weggelaten en een nieuwe is toegevoegd. Welke dat is, en waarom deze keuze gemaakt is, is onbekend. Daarnaast worden deelnemersaantallen bijgehouden in het landelijk dashboard van de Cool2BFit interventie.

Er zijn door de betrokken professionals geen concrete projectdoelen aangegeven. Daarmee is ook niet te zeggen in hoeverre de doelen tot nu toe bereikt zijn. Wel geven de betrokken professionals aan dat het

vergroten van de ouderbetrokkenheid een doelstelling is die nog aandacht vergt omdat, zoals hierboven ook is beschreven, de betrokkenheid nog niet op het gewenste niveau is.

De betrokken professionals zien veel veranderingen bij de kinderen optreden. Ten eerste zien zij dat het plezier dat de kinderen hebben in het bewegen toeneemt. Daarnaast zien ze een groei in het zelfvertrouwen van kinderen. Ze zijn trots op zichzelf, gedragen zich vrijer en tonen meer initiatief in de beweegactiviteiten. Bovendien merkt de kinderpsycholoog dat kinderen opener worden over hun problematiek. Er is een veilige sfeer ontstaan waarin zij zich durven open te stellen.

De ouders zijn volgens de betrokken professionals bewuster over gezonde voedingspatronen, maar zijn niet (meer) gaan bewegen. De ouders zelf spreken dit echter tegen. Zij geven aan ook zelf de oefeningen uit het programma thuis te doen, vaker de fiets te pakken en vaker te lopen in plaats van met het openbaar vervoer te gaan. Daarnaast geven zij zelf ook aan bewuster om te gaan met hun voeding en dat van hun kinderen:

> *"We hebben altijd zo gegeten. […] Dan zie je toch dat er in dat pakje meer zit. Terwijl er geen suiker staat, maar terwijl er toch wel meer in zit…van de winkeliers vind ik dat toch een hele grote fout. […] Als je in mijn koelkast kijkt, zie je toch meer fruit enzo. De zakjes chips zijn minder geworden."* Ouder

Toch erkennen de ouders dat het volhouden van deze veranderingen lastig is:

> *"Ik heb er wel respect voor hoe gedisciplineerd de kinderen dat doen. Ik verstop dat snoep gewoon en als de kinderen op bed liggen ga ik er wel aan. Dat [niet snoepen] zou ik eigenlijk ook moeten kunnen."* Ouder

De ouders zien ook veel veranderingen optreden bij hun kinderen. Zij zien voornamelijk dat de kinderen bewuster zijn geworden over hun eigen voedingspatronen. Verschillende ouders geven aan dat hun kinderen de gezonde keuzes nu meer accepteren. Vroeger zouden de kinderen bijvoorbeeld boos zijn geworden als zij van hun ouders water kregen in plaats van frisdrank. De ouders geven ook aan dat het zelfvertrouwen van de kinderen is toegenomen. Zij hebben een beter zelfbeeld ontwikkeld.

De kinderen geven zelf ook aan dat zij zelfverzekerder zijn geworden. Daarnaast geven zij aan dat hun conditie is verbeterd en dat zij zich fitter voelen. De kinderen vinden het nog wel lastig om gezonde voedingskeuzes te maken. Nog niet alle kinderen eten minder snoep of drinken minder frisdrank. Wel geven zij aan dat hun ouders hen daar meer in corrigeren.

Adoptie

Het draagvlak voor het project is bij de betrokken professionals van dit KSG-project groot. Zij geven aan dat zij meer uren in het project steken dan vooraf zijn begroot, omdat kosten 'van ondergeschikt belang zijn'. Ze zijn trots op de resultaten die zij met dit project boeken:

> *"Als ik straks naar de begroting kijk dan hebben wij er ook wel meer uren ingestoken dan opgenomen in de begroting. Maar dat vinden we niet erg, wij willen de goede dingen doen in [naam gemeente] en de buurtgemeente."* Sportbedrijf

Ouders zijn over het algemeen zeer tevreden over dit KSG-project en het draagvlak onder hen is dan ook groot. Ze zijn zeer tevreden over de begeleiders die altijd bereikbaar zijn en goede tips geven. Toch zijn er ook aspecten waar de ouders minder tevreden over zijn. Zo zijn ze ontevreden over het beloningssysteem dat de uitvoerders hebben geïntroduceerd. Met dit beloningssysteem worden aan

kinderen punten uitgedeeld voor hun aanwezigheid. Zijn de kinderen zelf of de ouders afwezig, dan krijgen de kinderen minder punten. Bij een onbekende hoeveelheid punten krijgen de kinderen een groepsbeloning, in de vorm van een bioscoopbezoek bijvoorbeeld. De ouders vinden het niet eerlijk dat de kinderen worden afgerekend op de afwezigheid van de ouders en zien daarom dit beloningssysteem liever verdwijnen. Ook zijn de ouders minder tevreden over de tijdstippen waarop de ouderbijeenkomsten worden georganiseerd. Nu zijn deze veelal onder werktijd. Het zou de ouders beter uitkomen om deze bijeenkomsten op een zaterdag of in de avonduren te organiseren.

De kinderen zijn ook tevreden over het project. Zij geven aan het vooral leuk te vinden om samen te sporten. Gezond eten vinden zij moeilijk, waardoor ze dat minder leuk vinden. Ook vinden ze het leuk om samen met de ouders naar de ouderbijeenkomsten te gaan.

Er is in dit project sprake van cofinanciering. De gemeente, zorgverzekeraar en het lokale sportbedrijf dragen bij aan de financiering van dit project.

Implementatie

De betrokken professionals vinden de interventie geschikt voor de doelgroep. Cool2BFit is een langdurig programma dat het mogelijk maakt om kleine stappen te zetten richting bijvoorbeeld een sportvereniging, aldus de betrokken professionals. De betrokken professionals denken daarnaast dat het multidisciplinaire aspect van Cool2BFit het meest bijdraagt aan het succes van het project. Zij geven namelijk aan dat zij voor dit programma merkten dat zij individueel geen verschil konden maken bij de kinderen. Door dit multidisciplinaire programma werken kinderfysiotherapeuten, diëtisten, sportaanbieders en kinderpsychologen samen waardoor wel het verschil gemaakt kan worden voor en bij het kind.

De betrokken professionals hebben een buddysysteem aan het programma toegevoegd. Dat is geen onderdeel van de interventie Cool2BFit. Een student van een hogeschool wordt aan twee kinderen gekoppeld. De student begeleidt de kinderen gedurende een heel jaar tijdens de beweeglessen. Op deze manier krijgen de kinderen extra aandacht van een vertrouwd gezicht. Door deze aandacht kan er individueel maatwerk geboden worden door specifiek in te gaan op de individuele problematiek van de kinderen. Zo wordt laagdrempelig aanbod gecreëerd dat focust op het vergroten van het plezier in sporten en bewegen voor de kinderen. Dit vinden de betrokken professionals zeer belangrijk. Ook worden kinderen van dezelfde leeftijd aan elkaar gekoppeld, omdat het leeftijdsverschil tussen 8 en 13 jaar groot is.

Daarnaast is het de bedoeling van de Cool2BFit interventie dat (na afloop van het programma) de kinderen doorstromen naar regulier sport- en beweegaanbod. De betrokken professionals denken er echter over na om zelf sport- en beweegaanbod te organiseren voor de kinderen die niet willen doorstromen of daar nog niet klaar voor zijn. Zij vinden het belangrijk dat de kinderen blijven sporten en bewegen, maar vinden de plek waar de kinderen dat doen niet relevant.

Door de multidisciplinaire insteek van Cool2BFit wordt er in dit KSG-project samengewerkt met partners uit verschillende disciplines: kinderfysiotherapeuten, diëtisten, sportaanbieders, kinderpsychlogen, huisartsen, de GGD, de gemeente en scholen. Deze samenwerkingen zijn ontstaan door het project.

Borging

De betrokken professionals geven aan dat er nog geen concrete plannen voor borging van dit project zijn. Het vraagstuk ligt wel op tafel en er worden gesprekken over gevoerd. Mogelijk wil de gemeente dit KSG-project voor een langere periode financieel ondersteunen.

Het Nationaal Sportakkoord is bij alle betrokken professionals bekend. Zij geven aan dat een lokaal sportakkoord nog in ontwikkeling is. Twee betrokken professionals geven aan dat hier vooral een kans voor de gemeente ligt om een faciliterende rol te spelen voor dit project.

Succesfactoren en aandachtspunten

Een succesfactor in dit project is de multidisciplinaire samenwerking waardoor de multiproblematiek, die vaak bij de doelgroep aanwezig is, goed kan worden aangepakt.

Een andere succesfactor in dit project is dat het uitgebreid en structureel wordt gemonitord en geëvalueerd aan de hand van meetinstrumenten die onderdeel van de Cool2BFit interventie zijn. Hiermee kunnen de betrokken professionals goed inzicht krijgen in de resultaten van het programma en kunnen uitvoerders tijdig het project bijsturen indien gewenst.

Een aandachtspunt is dat er nog weinig aandacht voor de borging van het programma is geweest. Mogelijk wil de gemeente het programma voor een langere periode financieel ondersteunen. Het is daarom raadzaam om met het borgingsvraagstuk te beginnen en daarvoor in gesprek te gaan met de gemeente.

3.8 KSG-project 4

Tabel 3.8 Omschrijving KSG-project 4

Doelgroep	Kinderen van 8-12 jaar
Betrokken professionals en organisaties	Kinderfysiotherapeut, GGD, diëtist, kindercoach, lokale sportstichting, buurtsportcoach en JOGG-regisseur.
Ingezette interventie(s)	WIJS

Dit KSG-project is gericht op kinderen van 8 tot en met 12 jaar. Gedurende 1,5 jaar wordt er iedere week een les van 1,5 uur aangeboden. Deze les van 1,5 uur is opgedeeld in drie delen: een half uur voedingsles, een half uur beweegles en een half uur coaching. Elk half uur krijgen de kinderen dan ook les van iemand anders: een diëtiste, kindercoach en kinderfysiotherapeut. Voor dit project is maar met één ouder gesproken omdat de andere ouders zich op het laatste moment vanwege verschillende redenen voor het groepsinterview hadden afgemeld.

Bereik

Er hebben tot nu toe ongeveer 30 kinderen deelgenomen aan dit KSG-project. Deze kinderen hebben allen een te hoge BMI. De doelgroep wordt volgens de betrokken professionals goed bereikt. De betrokken professionals zijn echter nog niet tevreden over het aantal deelnemers. Ze geven aan dat ze de capaciteit hebben om twee keer zoveel deelnemers te bereiken. Dat er niet meer deelnemers meedoen, komt volgens hen door de werving. De betrokken professionals willen graag kinderen via scholen werven, maar ze geven aan dat dit moeilijk op gang komt. Er is bij de scholen weinig animo voor dit programma. De deelnemers worden momenteel voornamelijk doorverwezen via de GGD. Ook zijn een paar kinderen via mond-tot-mondreclame bij het programma terecht gekomen.

De ouders worden betrokken via ouder-kindactiviteiten, oudergesprekken en presentaties voor de ouders door de kinderfysiotherapeut. Er zijn twee oudergesprekken per jaar, maar ouders hebben de mogelijkheid om meerdere gesprekken aan te vragen. De betrokken professionals geven aan dat meerdere ouders dat doen. De ouder-kindactiviteiten zijn meerdere keren per jaar. Volgens de betrokken professionals komen de ouders daar minder vaak, omdat de ouders vaak andere verplichtingen hebben.

De kinderen geven aan dat zij het niet altijd even fijn vinden als de ouders worden betrokken:

> *"Het ligt eraan met wat. Bijvoorbeeld bij sporten wel. Maar bij de kindercoach niet. Dan kan je dingen kwijt die je heel moeilijk vindt om tegen je ouders te vertellen."* Deelnemer

Effecten

Om de deelnemers te monitoren meten uitvoerders vier keer per jaar het BMI van de deelnemers. Bovendien neemt een kinderfysiotherapeut twee keer per jaar een fittest af.

De betrokken professionals geven aan dat de een-meting van het BMI een daling en de twee-meting een stabilisatie van het BMI over de tijd aangaf. Daarnaast geven ze aan dat de kinderen door deelname steviger in hun schoenen staan.

Bij dit project is één ouder geïnterviewd. Deze geeft aan dat de kinderen zelfverzekerder lijken te worden en steviger in hun schoenen gaan staan. Daarnaast ziet deze ouder vooral bij zijn of haar eigen kind een groei in de bewustwording wat betreft gezonde voeding(s keuzes). De ouder laat de keuze om wel of niet te snoepen bij het kind, zodat hij of zij leert de bewuste keuzes zelf te maken.

De kinderen zijn zeer tevreden over de lessen die worden gegeven. Zij noemen dat er geen 'nare opmerkingen' worden gemaakt en dat er een veilige sfeer heerst waarin zij alles durven te vertellen. Toch vinden zij het niet altijd fijn om open te moeten zijn:

> *"Je moet best wel eerlijk zijn, dat vind ik moeilijk. […] De eerste keer kende ik ze nog niet zo goed, en ik vind het niet fijn als iemand mij niet kent... bijvoorbeeld de mevrouw/meneer van de GGD, die zie je maar een keer of twee keer en dan ken je haar helemaal niet en dan moet zij allemaal dingen doen met jou. […] Nu ken ik ze al veel beter en dan voel ik me wel wat veiliger."* Deelnemer

Zij geven aan dat ze vooral eerlijk durven te zijn tegen de kindercoach.

Daarnaast geven de kinderen ook zelf aan dat zij veel hebben geleerd tijdens de lessen:

> *"Conditie verbeteren. Je leert dat je meer gaat bewegen. Je leert andere sporten die er zijn."*
>
> *"Ik heb zelfvertrouwen gekregen. Voor mijzelf opkomen. Wat je moet zeggen tegen de mensen die jou pesten."*
>
> *"Schijf van vijf, vezels, wat je beter kan laten staan, eiwitten en koolhydraten […]. Hoeveel calorieën er in alles zit, en hoeveel je per dag moet drinken. 1,5 tot 2 liter. Wat gezonder is. Bijvoorbeeld vlees, je kunt beter een biefstuk nemen dan een frikandel."*
>
> *"Ik lust sowieso niet echt snoep, alleen hele zoete chips en chocolade. Nu hebben we een deal gemaakt dat ik dat alleen nog maar in het weekend eet en zo pas ik mij nog een beetje aan het programma aan."*
>
> Deelnemers

Ook de kinderen geven dus aan dat hun zelfvertrouwen is gegroeid en dat zij bewuster zijn geworden over hun voedingspatroon. Daarnaast merken zij dat hun conditie is verbeterd.

De betrokken professionals geven aan dat de beoogde projectdoelstelling voor wat betreft het bereik en aantal deelnemers (nog) niet is gehaald. Zij zouden het project graag via scholen willen promoten, maar zoals eerder al is aangegeven, lukt dit door het lage animo bij deze scholen voor het project niet. De betrokken professionals geven aan dat het betrekken van scholen veel tijd en geld kost, wat zij er niet voor over hebben omdat zij hier al veel tijd en energie aan hebben 'verloren'.

Adoptie

De gemeente, de zorgverzekeraar en het Oranje Fonds zijn co-financiers van dit project. Zo wordt de diëtist gefinancierd door de zorgverzekeraar.

De geïnterviewde ouder geeft aan zeer tevreden te zijn over het project. Daarmee is het draagvlak onder deze ouder groot. De dochter van deze ouder heeft ook twee jaar aan de voorloper van dit project meegedaan, maar de ouder geeft aan dat dit project leuker is. Er zit namelijk veel afwisseling in het programma. De combinatie tussen de diëtiste, kindercoach en kinderfysiotherapeut ziet de ouder als een meerwaarde. Dit was in het programma hiervoor niet het geval, toen was de voornaamste activiteit sporten.

Implementatie

In dit KSG-project wordt de multidisciplinaire interventie WIJS ingezet. Dit is een interventie voor kinderen van 9 tot en met 14 jaar die overgewicht hebben. Gedurende een heel schooljaar (40 weken) volgen kinderen voedings- en beweeglessen op school of bij een welzijnsorganisatie. Het einddoel is een duurzame afname van de BMI bij kinderen. De WIJS interventie wordt in dit KSG-project niet geheel geïmplementeerd zoals bedoeld. Het KSG-project is namelijk gericht op kinderen van 8 tot en met 12 jaar. Daarnaast wordt er 1,5 jaar lang iedere week een les van 1,5 uur aangeboden. Dit wijkt dus af van de originele WIJS interventie die 40 weken duurt. Elk half uur krijgen de kinderen les van iemand anders: een diëtiste, kindercoach of kinderfysiotherapeut. Dit is wel wat de originele WIJS interventie voorschrijft.

De betrokken professionals vinden de interventie WIJS zeer geschikt voor de doelgroep, met name omdat bij de activiteiten de nadruk op plezier ligt en niet op prestaties. De betrokken professionals geven echter aan de interventie niet altijd volledig te volgen. Zij gebruiken de interventie als basis maar zetten deze flexibel in. Zo zijn er soms onvoldoende deelnemers om de voorgeschreven activiteiten uit te voeren. In dat geval zetten de uitvoerders hun eigen kennis en ervaring in. Ook wordt ingespeeld op de thema's die bij de kinderen spelen op dat moment, bijvoorbeeld wanneer er op school gepest wordt. Daarnaast geven de betrokken professionals aan dat de ouder-kind activiteiten die zij organiseren oorspronkelijk niet bij de interventie WIJS horen. In deze interventie zitten enkel oudergesprekken.

Er wordt samengewerkt met de GGD, een diëtist, een lokale sportstichting en een kinderfysiotherapeut. Een buurtsportcoach en een JOGG-regisseur worden enkel op de hoogte gehouden van de voortgang van het project. De samenwerking met de buurtsportcoach en de JOGG-regisseur bestond al, maar de GGD en de kinderfysiotherapeut zijn nieuwe partners.

Borging

De betrokken professionals geven aan dat er plannen zijn om het sportaanbod binnen dit project te borgen. Voor borging van andere delen van het project, zoals de betrokkenheid van de diëtiste, zijn geen plannen. De betrokken professionals geven aan dat het voor ouders te duur wordt om dit te betalen.

Een van de betrokken professionals geeft aan bekend te zijn met het Nationaal Sportakkoord. Een lokaal akkoord is nog in ontwikkeling. Er wordt gekeken welke pijlers er in de gemeente gekozen worden om op

in te zetten. Deze professional ziet wel kansen, omdat dit KSG-project binnen verschillende pijlers zal passen, maar geeft aan dat het nog helemaal niet duidelijk is hoe het lokaal sportakkoord wordt ingevuld.

Succesfactoren en aandachtspunten

Alle deelnemers in dit KSG-project hebben een te hoge BMI. De KSG-doelgroep wordt dus goed bereikt. Dit is het resultaat van doorverwijzingen via de GGD.

Een aandachtspunt is dat de betrokken professionals voornamelijk op contextuele factoren in spelen als het gaat om de inzet van interventieonderdelen en niet altijd de oorspronkelijke WIJS interventie volgen. Hierbij moet in de gaten geworden houden dat er niet te veel van 'werkzame elementen' binnen de WIJS interventie wordt afgeweken (Van Dale et al., 2015). Datzelfde geldt voor de borging. Er zijn plannen om het sportaanbod binnen dit project te borgen, maar andere elementen, zoals de betrokkenheid van een diëtist, los te laten. De multidisciplinaire WIJS interventie wordt dan monodisciplinair. Dit kan gevolgen hebben voor het draagvlak onder deelnemers en ouders en de effectiviteit van het programma.

4. Conclusies en aanbevelingen

De Sportimpuls is een tweejarige subsidieregeling voor lokale sport- en beweegaanbieders, gericht op het opzetten van structureel sport- en beweegaanbod voor doelgroepen die niet of nauwelijks sporten en bewegen of dreigen te stoppen met sporten en bewegen. Het doel is om een hogere sport- en beweegdeelname bij deze doelgroepen te bereiken. Naast de reguliere Sportimpulsregeling zijn er de regelingen Sportimpuls Jeugd in lage inkomensbuurten (JILIB) en Sportimpuls Kinderen sportief op gewicht (KSG). In dit onderzoek staat het verloop van vier JILIB- en vier KSG-projecten uit ronde 2018 centraal: hoe staan de Sportimpulsprojecten uit ronde 2018 een jaar na de start van de tweejarige subsidieperiode ervoor? In dit hoofdstuk worden de belangrijkste conclusies van het onderzoek beschreven aan de hand van de verschillende onderdelen van het RE-AIM-model, waarna een aantal aanbevelingen ter bevordering van de uitvoer en impact van de nog lopende JILIB- en KSG-projecten en soortgelijke projecten (in het nieuwe sport- en beweegbeleid) wordt gegeven.

4.1 Conclusies

Bereik

Doelgroep

De helft van de JILIB- en KSG-projecten weet de doelgroep goed te bereiken. Bij JILIB-projecten wordt de beoogde doelgroep, jongeren uit gezinnen met een laag inkomen, goed bereikt door samen te werken met scholen in lage SES wijken. Alle vier de JILIB-projecten hebben een samenwerking met een school. Sport- en beweegactiviteiten worden op de scholen gepromoot of aangeboden. Wel komt het voor dat deelnemende kinderen reeds lid zijn van een sportvereniging en daarmee niet inactief zijn. KSG-projecten hebben meer moeite om de doelgroep, kinderen met overgewicht en obesitas, te bereiken. Dit geldt met name bij de projecten waar de deelnemers kinderen jonger dan vier jaar zijn (nr. 1 en 2). Binnen de KSG-projecten worden deelnemers op verschillende manieren geworven: door flyers en/of posters te verspreiden, door advertenties in kranten of op internet te plaatsen, door mond-tot-mondreclame en via doorverwijzingen (via een consultatiebureau of de GGD). Maar de deelname van kinderen met overgewicht en obesitas blijft beperkt. Bij de projecten waar de deelnemers jonger dan vier jaar zijn, hebben de (meeste) kinderen nog geen overgewicht. Bij één KSG-project (nr. 1) behoren de deelnemers wel tot een risicogroep. Deze deelnemers hebben een achterstand in motorische vaardigheden. Dit is een risicofactor voor overgewicht (Ooms, 2017).

Ouderbetrokkenheid en opvoedingsondersteuning

Ouders spelen een belangrijke rol in het stimuleren van hun kinderen om (blijvend) te sporten en bewegen (Deelen et al., 2018; KCS, 2017; Ooms, 2017). De mate waarin de JILIB- en KSG-projecten inzetten op betrokkenheid van de ouders en opvoedingsondersteuning verschilt sterk. Bij alle KSG-projecten worden ouderbijeenkomsten of ouder-kind activiteiten georganiseerd. Deze richten zich op opvoedingsondersteuning. Ouders geven aan hierdoor steun te vinden bij andere ouders door ervaringen te delen. Ouders, betrokken professionals en kinderen binnen KSG-projecten geven aan dat het betrekken van de ouders niet altijd positief is. Kinderen geven aan dat zij niet altijd eerlijk durven te zijn wanneer hun ouders aanwezig zijn en betrokken professionals en ouders stellen vast dat kinderen zich anders gedragen in het bijzijn van hun ouders.

Bij de JILIB-projecten wordt weinig ingezet op ouderbetrokkenheid en bij één JILIB-project (nr. 1) zijn de ouders van deelnemers helemaal uit beeld. Bij één JILIB-project (nr. 3) is een beloningssysteem geïntroduceerd, waarbij kinderen een presentje ontvangen als zij aan vier van de vijf lessen hebben deelgenomen. Bij een ander JILIB-project (nr. 4) is een stempelkaart geïntroduceerd waarop de deelname van de kinderen wordt bijgehouden. Hierdoor doen ouders meer moeite doen om de kinderen naar de

activiteiten te brengen. De ouderbetrokkenheid en participatie limiteert zich bij de meeste JILIB-projecten echter tot het halen en brengen van de kinderen bij trainingen en wedstrijden.

Effectiviteit

Monitoring en evaluatie

Bij zowel de JILIB- als KSG-projecten wordt nog weinig structureel gemonitord en geëvalueerd. Bijna alle projecten evalueren onregelmatig en enkel mondeling om de ervaringen bij ouders en kinderen op te halen. Twee KSG-projecten (nr. 3 en 4) monitoren en evalueren wel structureel door middel van voor- en nametingen bij deelnemers, waarbij onder andere hun gewicht, conditie en (eigen ervaren) kwaliteit van leven wordt gemeten.

Effecten

Er is een breed scala aan ervaren effecten bij kinderen gerapporteerd door betrokken professionals, ouders en kinderen zelf. Kinderen verbeteren hun motorische vaardigheden en worden fitter. Binnen één KSG-project (nr. 4) is zelfs door de betrokken professionals al een lichte gewichtsafname vastgesteld. Ook groeit het zelfvertrouwen van de kinderen. Betrokken professionals en ouders zien daarnaast dat de kinderen sociale vaardigheden leren. Binnen twee KSG-projecten (nr. 3 en 4) stellen kinderen dat hun eetpatroon is verbeterd of ze geven aan dat zij van plan zijn hun eetpatroon te verbeteren naar aanleiding van een vergroot bewustzijn over hun voedingspatroon. Ook hun ouders zien dat de kinderen het eerder accepteren wanneer zij een gezondere maaltijd krijgen en dat de kinderen bewuster worden van hun eetpatroon.

Bij de ouders zijn minder tot geen effecten ervaren. Dit geven de ouders zelf aan, maar is ook door enkele betrokken professionals vastgesteld. Binnen een KSG-project (nr. 3) geven de ouders aan gezonder te zijn gaan eten en meer te zijn gaan bewegen. Kinderen van twee KSG-projecten (nr. 3 en 4) hebben daarnaast geconstateerd dat hun ouders hen meer corrigeren als het gaat om gezondere voedingskeuzes.

Succesfactoren effecten

Om de beoogde effecten van zowel de JILIB- als KSG-projecten op het sport- en beweeggedrag van deelnemers te bewerkstelligen, is het belangrijk om individueel maatwerk te bieden. Om dit te kunnen bieden, is het van belang om naar de wensen en behoeften van de doelgroep te vragen. Zo zijn bij verschillende projecten activiteiten toegevoegd. Denk bijvoorbeeld aan de danslessen voor meisjes (JILIB-project nr. 1). Daarnaast is het belangrijk om activiteiten aan te passen aan de leeftijd van de kinderen. Bij sommige projecten wordt op een bredere leeftijdsgroep gericht, waardoor de activiteiten niet altijd aansluiten op de jongste of oudste deelnemers (zie KSG-projecten nr. 1 en 2 en JILIB-project nr. 3). Dus differentiëren binnen de groep is soms wenselijk. Verder blijkt veel persoonlijke aandacht van de trainer/begeleider voor de kinderen (en hun ouders) tijdens de sport- en beweegactiviteiten belangrijk te zijn. Persoonlijke aandacht maakt het mogelijk om het aanbod goed op de kinderen en hun ouders te doen aansluiten en hen te stimuleren om te blijven sporten en bewegen. Een KSG-project (nr. 3) dat hierin succesvol is, heeft een buddysysteem. De buddy's begeleiden ieder twee kinderen, waardoor zij veel persoonlijke aandacht krijgen. Het buddysysteem is door de professionals van het project zelf geïntroduceerd en is geen onderdeel van de oorspronkelijke interventie. Door het bieden van individueel maatwerk blijven de sport- en beweegactiviteiten laagdrempelig, waardoor kinderen succeservaringen opdoen. Hierdoor groeit hun plezier in sporten en bewegen. Hierbij is ook het creëren van een veilige en vertrouwde groepssfeer, waarbij plezier in bewegen voorop staat, belangrijk. Het vergroten van het plezier voor de kinderen stimuleert de structurele sport- en beweegdeelname van de kinderen (en hun ouders). Tot slot is het belangrijk dat steeds dezelfde (vertrouwde) trainer voor de groep staat.

Bereiken doelstellingen
Het merendeel van de betrokken professionals binnen JILIB-projecten heeft als doelstelling kinderen te laten doorstromen naar sportverenigingen. Binnen KSG-projecten zijn andere doelstellingen geformuleerd. Twee KSG-projecten (nr. 2 en 4) hebben een doelstelling geformuleerd op het gebied van het aantal deelnemers en een ander KSG-project (nr. 3) heeft de doelstelling om ouders bij het programma te betrekken. Het merendeel van deze doelstellingen is (nog) niet behaald. Betrokken professionals van twee KSG-projecten (nr. 2 en 4) en één JILIB-project (nr. 1) zijn ontevreden over het aantal deelnemers dat zij tot nu toe hebben bereikt en bij een KSG-project (nr. 1) zijn (nog) geen kinderen naar sportverenigingen doorgestroomd, wat wel een doel was.

Het lijkt erop dat betrokken professionals moeite hebben om doelstellingen (concreet) te formuleren en te monitoren. Zo geven betrokken professionals aan dat zij het formuleren van doelstellingen lastig vinden omdat zij lange termijn ontwikkelingen, zoals een structurele sport- en beweegdeelname en een verandering van de leefstijl, belangrijker vinden of omdat in de kleinste resultaten soms al een groot succes zit. Het gaat in dat laatste geval niet om de kwantiteit, maar om de kwaliteit. Bijvoorbeeld wanneer twee kinderen met een migratieachtergrond zijn doorgestroomd naar een sportvereniging. Dat aantal lijkt laag, maar omdat het regelmatig gebeurt waren de betrokken professionals van dit JILIB-project (nr. 4) er toch zeer tevreden over. Bovendien konden betrokken professionals in de interviews niet altijd concreet zeggen in hoeverre de doelstellingen tot nu toe zijn bereikt en of dit door het project zelf of door invloeden buiten het project om komt.

Adoptie

Waardering en ervaring activiteiten
Kinderen en ouders ervaren de georganiseerde activiteiten over het algemeen als positief. Een regelmatige afwisseling in de soort sport- en beweegactiviteiten vinden zij fijn. Er zijn slechts enkele negatieve ervaringen benoemd. Deze hebben betrekking op de trainers. Zo was een trainer te streng en legde hij te veel nadruk op het winnen van wedstrijden. Daarnaast bracht het wisselen van trainers verwarring voor kinderen. Hierdoor voelden kinderen zich niet geheel op hun gemak. De trainers hebben een belangrijke rol in het creëren van een positieve en vertrouwde sfeer waardoor kinderen zich veilig voelen.

Draagvlak
Over het algemeen zijn de betrokken professionals van de projecten maatschappelijk betrokken professionals en vrijwilligers die affiniteit hebben met de doelgroep kinderen met overgewicht (KSG-projecten) of kinderen uit gezinnen met een laag inkomen (JILIB-projecten). Dit resulteert tot veel draagvlak vanuit deze groep voor de projecten waarbij zij zijn betrokken.

Omdat kinderen en hun ouders tevreden zijn over de projecten, is het draagvlak voor de projecten onder hen groot. Projecten waarvan het aanbod buitenschoolse of vrijblijvende activiteiten betreft, zijn afhankelijk van het draagvlak bij deelnemers en hun ouders. Met name bij kinderen in de basisschoolleeftijd (en nog jongere kinderen) is draagvlak bij ouders bepalend of de kinderen naar de activiteiten blijven komen, omdat kinderen in deze leeftijd afhankelijk zijn van hun ouders. Zowel als het gaat om brengen en halen als om welke activiteiten, zoals sport- en beweegactiviteiten, zij in hun vrije tijd doen. Draagvlak bij ouders wordt gerealiseerd wanneer de kinderen enthousiast zijn over de sport- en beweegactiviteiten en de ouders een positieve verandering waarnemen in beweegvaardigheden en sociaalemotionele vaardigheden bij hun kinderen. Bij één JILIB-project (nr. 1) waar een deel van de activiteiten vrijblijvend is, is weinig draagvlak bij de doelgroep en zijn de ouders uit beeld. Ouderparticipatie is namelijk geen onderdeel van dit project. Het gaat hierbij om de doelgroep, voornamelijk migrantenmeisjes boven de twaalf jaar uit een lage inkomenswijk. De betrokken professionals hebben het vermoeden dat de activiteiten geen prioriteit hebben voor deze meiden.

Cofinanciering
Bij alle JILIB- en KSG-projecten is sprake van cofinanciering. Vaak gaat dit om impliciete cofinanciering waarbij betrokken professionals meer uren dan begroot aan het project besteden. Cofinanciering draagt bij aan het verlagen van de kosten bij de deelnemers (en hun ouders). Betrokken professionals van projecten waar de gemeente een cofinancier is, hopen dat in de projectperiode genoeg draagvlak bij de gemeente wordt gecreëerd zodat zij het project na afloop van de projectperiode gaat bekostigen en het project wordt geborgd (zie ook de paragraaf over borging hieronder).

Implementatie

Sport- en beweegactiviteiten
De JILIB- en KSG-projecten verschillen in de activiteiten die worden aangeboden. De activiteiten van JILIB-projecten kenmerken zich vooral door verschillende (variaties op) sporten, welke voor een periode van een aantal weken of maanden worden aangeboden. De activiteiten van KSG-projecten kenmerken zich vooral door langdurige trajecten van meer dan een jaar, waar een multidisciplinair team van zorgprofessionals bij betrokken is. Volgens de betrokken professionals passen de gekozen interventies over het algemeen goed bij de KSG- en JILIB-doelgroepen. Het merendeel van de JILIB- en KSG-projecten heeft de interventie waarmee zij werken wel aangepast of voert deze anders uit. Dit gaat in de meeste gevallen in overleg met ZonMw en in één geval met de interventie-eigenaar. De aanpassing wordt gedaan om de interventie beter te doen aansluiten bij de doelgroep en de lokale context. Voorbeelden van aanpassingen zijn het toevoegen van een bepaalde sport aan de activiteiten of het gebruik van een ander monitoringsinstrument. Een ander voorbeeld is dat bij een KSG-project (nr .1) ouders mogen meehelpen tijdens de activiteiten, waardoor ook de allerkleinsten mee konden doen. Aan de andere kant worden ook soms onderdelen van interventies weggelaten, zoals gratis proeflessen bij de sportvereniging (JILIB-project nr. 3). Ook wordt de frequentie van de activiteiten aangepast. Zo biedt een KSG-project (nr. 1) de beweegactiviteiten 1 keer in de week aan, terwijl de oorspronkelijke interventie voorschrijft om de beweegactiviteiten 5 dagen in de week op een kinderopvang aan te bieden.

Verder lijkt het erop dat de interventie niet leidend is binnen de projecten. Zo wordt over het algemeen een interventie gekozen die het beste bij het projectidee past in plaats dat eerst een interventie wordt gekozen en daaromheen het project vorm krijgt.

Samenwerkingen
De partijen waarmee het meest wordt samengewerkt binnen de JILIB- en KSG-projecten zijn sportverenigingen, GGD'en, het onderwijs en de zorg. GGD'en en de zorg zijn partijen die vooral goed aansluiten bij het doel en de doelgroep van de KSG-projecten. Alle KSG-projecten werken met tenminste één van deze partijen samen. Professionals van één JILIB-project (nr. 3) geven aan samen te werken met een stichting die zich inzet om sporten en bewegen mogelijk te maken bij onder andere kinderen uit gezinnen met een laag inkomen. Binnen een ander JILIB-project (nr. 4) wordt met een welzijnsorganisatie samengewerkt. Bovengenoemde samenwerkingspartners spelen voornamelijk een belangrijke rol in de werving van deelnemers.

Het is duidelijk dat voor de JILIB- en KSG-projecten verschillende organisaties en professionals een geschikte samenwerkingspartner zijn. Waar zorginstanties en -medewerkers kinderen met (een risico op) overgewicht kunnen doorverwijzen naar de KSG-projecten, zijn dit voor de JILIB-projecten professionals die in de wijk werken en dichtbij de doelgroep staan.

Succesfactoren implementatie
Bij de implementatie van de JILIB- en KSG-projecten blijkt dat het cruciaal is om een goed tijdstip voor de activiteiten te vinden. Dit geldt niet alleen voor de activiteiten waarbij de ouders worden betrokken, maar ook voor de sport- en beweegactiviteiten voor de kinderen. Voor kinderen lijkt het erop dat het

beste tijdstip voor sport- en beweegactiviteiten vlak na schooltijd is. Voor ouders is het ideale tijdstip voor ouderbijeenkomsten verschillend. Sommige ouders vinden na werktijd een goed tijdstip, anderen vinden voornamelijk het weekend fijn. Het is raadzaam om met ouders in gesprek te gaan over een voorkeurstijdstip. Tevens is het belangrijk om een manier te vinden om deelnemers aan de activiteiten te binden. Een stok achter de deur blijkt in sommige gevallen nodig om te zorgen dat kinderen blijven opdagen en niet stoppen met de reeks sport- en beweegactiviteiten. Dit kan worden gedaan door middel van een financiële eigen bijdrage door deelnemers of door een beloningsysteem, waarbij kinderen worden beloond wanneer zij bijvoorbeeld een stempelkaart (waarop zij een stempel krijgen als zij aanwezig zijn) vol hebben.

Borging

Bij minder dan de helft van alle projecten wordt nagedacht en aandacht besteed aan de borging van het project na de subsidieperiode. Het vallen of staan van de borging van de projecten na de subsidieperiode wordt voornamelijk bij de gemeente neergelegd. In hoeverre het Nationaal Sportakkoord, en met name de lokale sportakkoorden, een rol kunnen spelen in de borging van de projecten na de subsidieperiode is nog onduidelijk. Hoewel de projecten passen binnen één of meerdere pijlers van het Nationaal Sportakkoord, zoals ‘inclusief sporten en bewegen’ en ‘van jongs af aan vaardig in bewegen’, worden de lokale sportakkoorden binnen de gemeenten, waar de projecten draaien, nog vormgegeven en moet nog bepaald worden op welke pijlers wordt ingezet. Een meerderheid van de belangrijkste betrokkenen van de projecten had weinig zicht op en kennis van het Nationaal Sportakkoord en de lokale sportakkoorden. Vooralsnog blijkt de meest succesvolle manier voor het borgen van het project het aansluiten bij bestaande structuren.

Factoren die bijdragen aan het succes van projecten

Uit de resultaten zijn verschillende factoren die bijdragen aan het succes van een project gedestilleerd. Deze worden hieronder voor de JILIB- en KSG-projecten apart beschreven.

JILIB-projecten

Een belangrijke succesfactor voor JILIB-projecten is het aanbieden van de activiteiten op scholen in wijken waar over het algemeen gezinnen met een laag inkomen wonen. Hierdoor worden alle kinderen van de school/klas(sen) waar de activiteiten worden gegeven bereikt, ook kinderen die niet door de ouders zouden zijn opgegeven of gebracht als de activiteiten elders plaatsvonden. Het aanbieden van verschillende activiteiten is een succesvolle manier om erachter te komen welke sport een kind leuk vindt. Hierdoor wordt voorkomen dat ouders hun kind inschrijven voor en veel geld besteden aan een sport, die hun kind uiteindelijk niet leuk (genoeg) vindt waardoor er geen geld meer beschikbaar is voor het uitproberen van andere sporten. Om de kosten na afloop van de subsidieperiode zo laag mogelijk te houden voor de deelnemers en de kans van slagen van de borging te vergroten, is het aansluiten bij bestaande structuren een belangrijke succesfactor.

KSG-projecten

Een multidisciplinair team van zorgprofessionals is een belangrijke succesfactor voor KSG-projecten. Met de inzet van bijvoorbeeld een kinderfysiotherapeut, een diëtist, een sportcoach en een kinderpsycholoog kan de begeleiding van kinderen met overgewicht vanuit verschillende invalshoeken worden aangevlogen. Wel is de inzet van meerdere zorgprofessionals een risicofactor voor de borging. Om de deelnemers op hun gemak te stellen en niet de nadruk te leggen op het overgewicht, is de aandacht voor plezier in bewegen en een veilige sfeer tijdens activiteiten van belang.

Slotbeschouwing

Tijdens het uitvoeren van het onderzoek en het afnemen van de interviews zijn de onderzoekers enkele zaken opgevallen die niet altijd direct in relatie staan tot de onderzoeksvragen, maar wel belangrijk zijn om op te reflecteren.

Allereerst mag gezegd worden dat de professionals het project waarbij ze betrokken zijn erg serieus nemen en gemotiveerd zijn om er een succesvol project van te maken. Wat opvalt is dat de complexiteit van de doelgroepen jeugd uit gezinnen met een laag inkomen en kinderen met overgewicht niet altijd wordt doorgrond. Zo komt het voor dat de betrokken professionals moeilijk kunnen reflecteren op de afwezigheid van de beoogde doelgroep bij de projecten. Tegelijkertijd wordt weinig gebruik gemaakt van wervingsmethoden waarvan bekend is dat ze succesvol zijn, met name bij de JILIB-doelgroep. In de onderzochte JILIB-projecten worden deelnemers vooral geworven op scholen in lage SES wijken. Dit werkt goed, maar het vermoeden is dat door de inzet van intermediairs en sleutelfiguren uit de wijk, via buurthuizen en leeftijdsgenoten met een lage SES de beoogde doelgroep nog beter kan worden bereikt. Verder wordt een deel van de activiteiten van een JILIB-project, waarvan de beoogde doelgroep meisjes tussen de twaalf en zestien jaar in een wijk met veel migranten is, gegeven door een mannelijke begeleider. Een vrouwelijke trainer zou, ondanks dat de meisjes zelf geen negatieve ervaringen met de mannelijke trainer benoemen, mogelijk wel gewenst zijn bij deze doelgroep en hun ouders.

Een ander opvallend punt is dat wanneer het neerkomt op de monitoring en evaluatie van doelen de geïnterviewde betrokken professionals niet direct aan cijfers lijken te denken, maar juist meer waarde hechten aan ervaringen en succesverhalen van de deelnemers en het project als zijn geheel. Dit wekt de indruk dat enerzijds de relevantie van het verzamelen van cijfers niet wordt onderkend en anderzijds dat de doelstellingen met betrekking tot ervaringen en succesverhalen niet als volwaardige doelstellingen worden gezien om te monitoren en evalueren. Tot slot is het opmerkelijk dat, met name bij de JILIB-projecten, de ouderbetrokkenheid en -participatie minimaal is. Bij één project zijn de ouders helemaal uit beeld (JILIB-project nr. 1). Dit terwijl ouderbetrokkenheid een verplicht onderdeel voor de Sportimpulsprojecten (JILIB en KSG) is. Dit wekt de vraag op in hoeverre tijdens de honorering van deze projecten dit onderdeel kritisch is beoordeeld.

4.2 Aanbevelingen

Op basis van de conclusies in bovenstaande paragraaf worden hieronder enkele aanbevelingen gedaan om in de toekomst de uitvoer en impact van de nog lopende JILIB- en KSG-projecten te bevorderen en soortgelijke projecten (in het nieuwe sport- en beweegbeleid) vorm te geven. De aanbevelingen zijn opgedeeld in aanbevelingen voor lokale uitvoerders en beleidsmakers op nationaal en lokaal niveau.

Aanbevelingen voor lokale uitvoerders

- **Investeer vooraf tijd in het leren kennen van de JILIB- en KSG-doelgroep (zowel de kinderen als hun ouders) en hun culturele achtergrond en betrek hen bij de vormgeving van het project:** zo wordt een project opgezet dat aansluit bij de behoeften van de doelgroep (Bos, Van Dale & Leenaars, 2019). Contact leggen via sleutelfiguren uit de wijk kan helpen het vertrouwen van, met name de JILIB-doelgroep, te winnen (Terragni et al., 2018).

- **Werk samen met relevante stakeholders die de doelgroep van het project vertegenwoordigen en/of in nauw contact met de doelgroep staan:** deze organisaties hebben vaak goed inzicht in de behoeften en belemmeringen van de doelgroep en kunnen deze kennis gebruiken bij het vormgeven van het project. Stichtingen die zich inzetten voor mensen met een lage sociaal economische status en welzijnsorganisaties kunnen van meerwaarde zijn voor het werven en behouden van de JILIB-doelgroep. Aanvullend op de zorgpartijen, is het voor KSG-projecten aan te

raden om de samenwerking te zoeken met Jongeren Op Gezond Gewicht, wanneer de gemeente waar het project wordt uitgevoerd een JOGG-gemeente betreft.

- **Betrek (zorg)professionals die affiniteit hebben met de doelgroep bij het project:** uit de resultaten blijkt dat deze (zorg)professionals intrinsiek gemotiveerd zijn om de doelen te bereiken en bereid zijn het project te ondersteunen. Wanneer de keuze wordt gemaakt om met een bepaalde organisatie samen te werken binnen een project, is het aan te raden om vanuit de desbetreffende organisatie een persoon aan te stellen met bovengenoemde kenmerken.
- **Werk, vooral voor het bereiken van de JILIB-doelgroep, samen met scholen, die in lage SES wijken staan:** via activiteiten op deze scholen kan de doelgroep worden bereikt, waaronder kinderen die anders niet naar de activiteiten zouden komen, bijvoorbeeld door verminderde betrokkenheid bij hun ouders. Wanneer de activiteiten niet op deze scholen plaatsvinden, is het voor de werving van deelnemers alsnog raadzaam om scholen en gymdocenten op de hoogte te brengen van de interventie. Bijvoorbeeld door middel van flyers, die de scholen op hun beurt weer kunnen meegeven aan kinderen en hun ouders.
- **Werk (vaker) samen met de buurtsportcoach:** binnen slechts één JILIB-project (nr. 3) wordt samengewerkt met de buurtsportcoach. Bij de KSG-projecten is geen sprake van samenwerking met de buurtsportcoach, alleen bij KSG-project (nr. 4) wordt de buurtsportcoach op de hoogte gehouden van het project. De buurtsportcoach heeft een verbindende rol in de wijk/buurt en staat (mogelijk) dicht in contact met de doelgroep. Daarnaast kan de buurtsportcoach een belangrijke rol spelen bij de borging van activiteiten (uitvoering van activiteiten door buurtsportcoach na de subsidieperiode). Met de Brede regeling combinatiefuncties, die loopt van 2019 tot en met 2022, wordt vanuit de Rijksoverheid de inzet van buurtpostcoaches verder gestimuleerd.[8]

- **Organiseer ouderbijeenkomsten, die aansluiten bij de wensen en (on)mogelijkheden van ouders:** ouders zijn belangrijke rolmodellen voor kinderen (KCS, 2017). Zo sporten kinderen met een migratieachtergrond, maar ook kinderen met overgewicht, minder omdat ouders het sporten en bewegen niet stimuleren en niet het juiste voorbeeld geven (Deelen et al., 2018; Ooms, 2017). Ouders op een laagdrempelige manier betrekken bij het project, zoals een kijk- of informatieavond, draagt bij aan het vergroten van de ouderbetrokkenheid. Hierbij is het belangrijk om aan te sluiten bij de wensen en (on)mogelijkheden van de ouders. Omdat gewenste tijden verschillen per persoon, is het aan te raden te inventariseren welke tijdstippen voor de ouders het meest wenselijk zijn (zoals na werktijd of in het weekend). Ouderbijeenkomsten zijn tevens momenten waarop de ouders kennis kunnen maken met andere ouders en de betrokken professionals. Ook kunnen zij zien wat hun kinderen doen tijdens de activiteiten en hoe ze dat beleven. Het waarnemen van plezier (in bewegen) bij hun kinderen draagt bij aan het draagvlak vanuit de ouders voor deelname van hun kind aan dergelijke activiteiten. Het is echter wel belangrijk om aan te sluiten bij de wens van de ouders wanneer zij niet bij elke activiteit aanwezig willen zijn.

- **Maak gebruik van een stimulans, zoals een stempelkaart, om de ouderbetrokkenheid (en betrokkenheid van kinderen) te vergroten:** voor ouders die het minder wenselijk achten om betrokken te worden bij een activiteit door middel van (informatie)bijeenkomsten, is het raadzaam om andere manieren te vinden om de ouders en hun kinderen aan de activiteiten te

[8] https://sportindebuurt.nl/buurtsportcoach/wat-is-een-buurtsportcoach/

binden. Te denken valt aan een stempelkaart, waarop de aanwezigheid van het kind wordt bijgehouden en een beloning volgt wanneer deze vol is.

- **Maak plezier belangrijker dan prestaties tijdens het sporten en bewegen:** dit vergroot de intrinsieke motivatie om te sporten en bewegen bij de deelnemers (Deelen et al., 2018; Ooms, 2017). Waardoor het volhouden van het gewenste gedrag, namelijk sporten en bewegen, wordt gestimuleerd.

- **Betrek de interventie-eigenaar wanneer het wenselijk is de interventie aan te passen (aan de lokale context):** wanneer een interventie wordt aangepast, bestaat de mogelijkheid dat 'werkzame elementen' van de interventie verloren gaan (Van Dale et al., 2015). Interventie-eigenaren kunnen een overzicht van de werkzame elementen van een interventie bijvoegen in de beschrijving, zodat de betrokkenen op lokaal niveau weten waarin ze wel en geen aanpassingen kunnen aanbrengen. Is het bijvoorbeeld een 'werkzaam element' dat de interventie zes weken duurt, dan levert het inkorten naar vier weken niet het gewenste resultaat op en is het onwenselijk om deze aanpassing door te voeren. Op die manier kan enerzijds worden voldaan aan de lokale behoefte en anderzijds de werkzaamheid van de interventie worden gewaarborgd. Bovendien kunnen interventie-eigenaren leren van de aanpassingen die in de praktijk worden doorgevoerd.

- **Specifiek voor JILIB-projecten: zoek afstemming met Jeugdfonds Sport & Cultuur:** Maar liefst 244 gemeenten in Nederland zijn aangesloten bij het Jeugdfonds Sport & Cultuur. Het Jeugdfonds Sport & Cultuur betaalt de contributie of het lesgeld voor kinderen en jongeren uit gezinnen waar te weinig geld is voor een lidmaatschap bij een sportvereniging. Door het lokale Jeugdfonds Sport & Cultuur actief te betrekken bij het project, kunnen de ervaren professionals vanuit deze organisatie de overdracht voor deelnemers van het project naar de sportvereniging op zich nemen.

- **Specifiek voor KSG-projecten: zoek afstemming met en sluit aan bij de lokale JOGG-aanpak:** Indien de gemeente waar het project wordt uitgevoerd een JOGG-gemeente is, is het raadzaam om de samenwerking te zoeken met de JOGG-beleidsmaker en JOGG-regisseur. Zij zijn verantwoordelijk voor de lokale JOGG-aanpak. Door dit te doen kan het project worden geïmplementeerd bij bestaande structuren wat voordelen heeft voor bijvoorbeeld de werving van deelnemers, maar ook het borgen van het project na afloop van de subsidieperiode.

- **Specifiek voor de KSG-projecten die zich richten op jonge kinderen (0-4 jaar) met (risico op) overgewicht: selecteer en werf jonge kinderen 0-4 jaar met 'risicofactoren' op overgewicht en biedt ze beweegactiviteiten aan waarbij zij hun eigen beweegmogelijkheden kunnen ontdekken:** Uit de resultaten blijkt dat vanuit GGD-en jonge kinderen niet altijd worden doorverwezen naar de KSG-projecten, die zich richten op jonge kinderen (0-4 jaar) met (risico op) overgewicht. Dit komt mede doordat deze kinderen nog geen overgewicht hebben. Door jonge kinderen te selecteren op risicofactoren voor overgewicht, zoals een gebrek aan fundamentele motorische vaardigheden of ouders die overgewicht hebben, kan overgewicht in de toekomst wel worden voorkomen (Ooms, 2017). Het vervolgens aanbieden van verschillende uitdagende beweegmogelijkheden - waarbij jonge kinderen hun fundamentele motorische vaardigheden (bijv. lopen, springen, rollen) trainen en successen kunnen ervaren - is hierbij gewenst (Logan et al., 2011; Morgan et al., 2013). Binnen verschillende KSG-projecten wordt bijvoorbeeld gefocust op het verbeteren van fundamentele motorische vaardigheden en uit ervaringen van professionals en ouders blijkt dat kinderen door deelname motorisch vaardiger worden.

Aanbevelingen voor lokale beleidsmakers

- **Betrek lokale uitvoerders van JILIB- en KSG-Sportimpulsprojecten bij het opstellen en vormgeven van lokale sportakkoorden:** lokale uitvoerders van JILIB- en KSG-projecten hebben voor hun project al een netwerk opgebouwd. Daarnaast is reeds veel ervaring opgedaan binnen het project als het gaat om het werven en begeleiden van jeugd uit lage inkomensbuurten en kinderen met overgewicht (en hun ouders). De organisaties die dicht bij de doelgroep staan kunnen bijvoorbeeld een belangrijke bijdrage leveren in het opstellen van het sportakkoord, voornamelijk als het gaat om het aansluiten bij de behoeften van de doelgroep(en) en mogelijkheden van de lokale context. Door gebruik te maken van deze bestaande netwerken en kennis in de lokale sportakkoorden, hoeft het wiel niet opnieuw uitgevonden te worden en is er reeds een goede basis gecreëerd.

- **Begeleid lokale uitvoerders bij het opstellen, monitoren en evalueren van proces- en effectdoelstellingen**: zoals hierboven beschreven, hebben lokale uitvoerders moeite om (concrete) doelstellingen te formuleren, monitoren en evalueren. Binnen de lokale sportakkoorden zou de sportformateur[9] hierin mogelijk een rol kunnen spelen, door vooraf met betrokken partijen goed te kijken naar de doelstellingen en mogelijkheden voor monitoring en evaluatie.

Aanbeveling voor landelijke beleidsmakers

- **Ontwikkel een standaardmonitoringsinstrument:** om (tijdig) te kunnen bijspringen en zicht te krijgen op ervaringen en veranderingen van deelnemers, is structureel monitoren en evalueren van belang. Om sport- en beweegstimuleringsprojecten, zoals JILIB- en KSG-projecten, hierbij te ondersteunen, is het belangrijk een standaardmonitoringsinstrument te ontwikkelen. Dit maakt het makkelijker voor de betrokken professionals van de interventies om te monitoren en evalueren. Een bijkomend voordeel hiervan is dat deze cijfers op landelijk (en lokaal) niveau met elkaar vergeleken kunnen worden.

[9] De 'sportformateur' heeft als taak om diverse partijen aan tafel te krijgen en het gesprek over de invulling van een sportakkoord en de afspraken daarbinnen te faciliteren. Zie ook: https://sportengemeenten.nl/publicaties/sport-verenigt-nederland-lokale-regionale-sportakkoorden/

Referenties

Bailey, R., Hillman, C., Arent, S. & Petitpas, A. (2013). Physical activity: an underestimated investment in human capital? *Journal of Physical Activity and Health*, 10:289-308.

Bos, V., Dale, D. van & Leenaars, K. (2019). *Werkzame elementen van gecombineerde leefstijlinterventies*. Utrecht: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

CBS & RIVM (2018). *Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor 2014-2017*. Geraadpleegd op 07-10-2019, van https://www.sportenbewegenincijfers.nl/kernindicatoren/beweegrichtlijnen

CBS, RIVM & Trimbos-instituut. (2018). *Gezondheidsenquête/Leefstijl monitor 2016*. Geraadpleegd op 20-05-2019, van https://www.volksgezondheidenzorg.info/onderwerp/overgewicht/cijfers-context/huidige-situatie#node-overgewicht-kinderen

Dale, D. van, Lanting, L. & Delden, J. van. (2015). Werkzame elementen, is dat de toekomst?. *Tijdschrift voor gezondheidswetenschappen*, *93*(6):199-201.

Deelen, I., Özgül, P., Lagendijk, E. & Duijvestijn, P. (2018). *Wat beweegt kwetsbare groepen in Utrechtse wijken?: kwalitatief onderzoek naar motieven en belemmeringen om te sporten en bewegen*. Amsterdam: DSP-groep.

Gezondheidsraad (2017). *Beweegrichtlijnen 2017*. Den Haag: Gezondheidsraad.

Glasgow, R.E., Vogt, T. & Boles, S.M. (1999). Evaluating the public health impact of health promotion interventions: the RE-AIM framework. *American Journal of Public Health*, 89(9):1322-1327.

Hoogendoorn, M.P. & Hollander, E.L. de. (2016). *Belemmeringen en drijfveren voor sport en bewegen bij ondervertegenwoordigde groepen*. Bilthoven: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

Janssen, I. & LeBlanc, A.G. (2010). Systematic review of the health benefits of physical activity and fitness in school-aged children and youth. *Int J Behav Nutr Phys Act*, 7:40.

Kenniscentrum Sport (KCS). (2017). *Jeugd-Armoede-Sport* (factsheet). Geraadpleegd op 06-02-2020, van https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=8235&m=1511185328&action=file.download

Logan, S.W., Robinson, L.E., Wilson, A.E. & Lucas, W.A. (2011). Getting the fundamentals of movement: a meta-analysis of the effectiveness of motor skill interventions in children. *Child: care, health and development*, 38(3):305-315.

Ministerie van VWS (VWS). (2018). *Nationaal Sportakkoord: sport verenigt Nederland*. Den Haag: VWS.

Morgan, P.J., Barnett, L.M., Cliff, D.P., Okeley, A.D., Scott, H.A., Cohen, K.E. & Lubans, D.R. (2013). Fundamental movement skill interventions in youth: a systematic review and meta-analysis. *Pediatrics*, 132:e1361.

Nieuwenhuis-Leijenhorst, M., Steenbergen, J., Scholten, V. & Ooms, L. (2017). *Sportimpuls, meting 2017: verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpuls projecten*. Ede/Utrecht: Kennispraktijk/Mulier Instituut.

Ooms, L. (2017). *Literatuuronderzoek bewegen door kinderen met overgewicht*. Utrecht: Mulier Instituut.

Ooms, L., Dellas, V., Gutter, K, Heijnen, E. & Lindert, C. van. (2020). *Borging Sportimpulsprojecten rondes 2015-2017*. Utrecht: Mulier Instituut.

Ooms, L., Dellas, V. & Lindert, C. van. (2018). *Borging Sportimpulsprojecten ronde 2014*. Utrecht: Mulier Instituut.

Ooms, L., Scholten, V. & Lindert, C. van. (2017). *Borging Sportimpulsprojecten rondes 2012 en 2013*. Utrecht: Mulier Instituut.

Physical Activity Guidelines Advisory Committee (PAGAC). (2018). *2018 Physical Activity Guidelines Advisory Committee Scientific Report*. Washington, DC: U.S. Department of Health and Human Services.

Reitsma, M., Pulles, I., Poel, H. van der & Hogendam, A. (2020). *Tussenstand lokale sportakkoorden; procesevaluatie en inhoudsanalyse*. Utrecht: Mulier Instituut.

Stam, W. van, Lindert, C. van & Brandsema, A. (2018). *Voortgangsrapportage Monitor Sport en Bewegen in de Buurt 2018*. Utrecht: Mulier Instituut.

Sturm, R. (2005). Childhood obesity – what we can learn from existing data on societal trends, part 1&2. *Preventing Chronic Disease*, 2 (1) A12 (part 1) and 2 (2), A20 (part 2).

Terragni, L., Beune, E., Stronks, K., Davidson, E., Qureshi, S., Kumar, B. & Diaz, E. (2018). Developing culturally adapted lifestyle interventions for South Asian migrant populations: a qualitative study of the key success factors and main challenges. *Public Health*, 161:50–58.

World Health Organization (WHO). (2010). *Global recommendations on physical activity for health*. Geneva, Switzerland: WHO.

Bijlage 1 Interviewschema betrokken professionals

Algemene vragen over het project

1. Kunnen jullie kort aangeven wat het JILIB-project [NAAM PROJECT] inhoudt (doelen project/soort activiteiten/interventies/ouderparticipatie)?
    - Wanneer is het project precies gestart? En kunnen jullie kort aangeven hoe het project sindsdien is verlopen?

Werving deelnemers en bereik project

2. Hoeveel deelnemers (kinderen en ouders) hebben er tot nu toe meegedaan aan het project?
    - Hoe houden jullie dit bij?
    - De beoogde doelgroep van de JILIB-projecten is jeugd in lage inkomensbuurten en hun ouders. In hoeverre lukt het om deze doelgroep te bereiken?
    - Hoe worden/werden de deelnemers geworven?
        - Wat werkte heel goed in het werven van deze doelgroep?
        - Wat zouden jullie een volgende keer anders doen?
    - Hoe worden de ouders bij het project betrokken (welke activiteiten zijn er voor ouders, doen ouders actief mee met de jongeren, etc.)?
        - Wat werkt wel/niet om de ouders betrokken te houden?
    - Bevat het project elementen van opvoedingsondersteuning? Wat houdt deze opvoedingsondersteuning in?
        - Indien ja, hoe reageren ouders hierop?

Implementatie en uitvoering van de interventie

3. Binnen de JILIB-subsidie moet verplicht gekozen worden voor interventies die op de Menukaart Sportimpuls staan. Jullie hebben aangegeven dat voor het project de interventie [NAAM INTERVENTIE] wordt ingezet. Deze interventie bestaat uit verschillende onderdelen, namelijk…
    - Voeren jullie de interventie uit zoals deze is voorgeschreven of hebben jullie onderdelen overgeslagen of toegevoegd? Zo ja hoe en waarom?
        - Als de interventie is aangepast: denken jullie dat door de aanpassingen de resultaten van de interventie zijn beïnvloed (positief/negatief)? Zo ja, hoe?
    - In hoeverre vinden jullie de interventie geschikt voor deze doelgroep?
        - Wat zijn volgens jullie essentiële onderdelen van deze interventie om de doelgroep aan het sporten en bewegen te krijgen?
        - Hoe zou volgens jullie de interventie nog geschikter gemaakt kunnen worden voor de doelgroep (verbeterpunten interventie)?
        - In welke mate is er draagvlak voor de gekozen interventie bij betrokken uitvoerders, samenwerkingspartners en de beoogde doelgroep?
        - Zouden jullie deze interventie in de toekomst weer inzetten voor deze doelgroep? Waarom wel/niet?

4. Als jullie nu de dingen zouden moeten noemen die het meest bijgedragen aan het succes van het project, welke zijn dat?

5. Welke dingen zitten het succes juist in de weg?

Effecten bij de doelgroep

6. Het doel van de Sportimpuls JILIB is om kinderen/jongeren uit lage inkomens buurten en hun ouders te stimuleren om (blijvend) fysiek in beweging te komen.

- Hoe wordt dit bewerkstelligd binnen dit project? Hoe wordt ervoor gezorgd dat de deelnemers (en hun ouders) blijven sporten en bewegen?
- In hoeverre is er volgens jullie sprake van structurele sport- en beweegdeelname? Welk deel van de deelnemers (en hun ouders) blijft sporten en bewegen?
- Worden effecten bij de deelnemers gedurende het project gemonitord en geëvalueerd (bijv. doormiddel van vragenlijsten, interviews, testen)?
    - Zo ja, hoe (methode en uitkomstmaten)?
    - Zouden jullie de materialen met ons willen delen?
    - Zo nee, waarom niet?
- Hebben jullie tot nu toe veranderingen (in gedrag) bij de doelgroep (kinderen/jongeren en hun ouders) waargenomen (bijv. veranderingen in gewicht/BMI, kwaliteit van leven, beweeggedrag)?
- Wat zijn succes-/faalfactoren in het bewerkstellingen van de beoogde effecten?
- Zijn er deelnemers uitgevallen gedurende het traject? Zo ja, hoeveel en waarom?

Samenwerking

7. Wordt binnen het project samengewerkt met andere partijen?
   Indien samenwerking:
   - Met welke partijen wordt samengewerkt en hoe?
   - Zijn dit bestaande partners of nieuwe partners?
   - Wat is de meerwaarde van het samenwerken met andere partijen binnen dit project in de uitvoering en op het resultaat?
   - Wat zijn belangrijke leerpunten uit deze samenwerking?
   - Is er sprake van cofinanciering in de projectperiode?
       - Zo ja, wie zijn dat?
       - Was het moeilijk om co-financiers te vinden?
       - Kunnen jullie iets vertellen over de motivatie van de co-financiers om mee te doen?
   - In welke mate draagt de cofinanciering bij aan het starten/borgen van de activiteiten?

   Indien geen samenwerking:
   - Wat maakt dat er geen samenwerkingen met andere partijen zijn?
   - In hoeverre heeft de afwezigheid van samenwerkingspartners invloed op de uitvoering en het resultaat van het project?

Algemene ervaringen met de Sportimpuls en borging

8. In hoeverre zijn de beoogde projectdoelstellingen (tot nu toe) bereikt?

9. Wat zijn tot nu toe uw algemene ervaringen met het project/de uitgevoerde activiteiten?

10. Wegen de (tot nu toe) gemaakte kosten en inspanningen op tegen de behaalde resultaten? Zo ja/nee, kunt u uw antwoord kort toelichten?

11. Zouden jullie dit project ook zijn gestart zonder extra financiële middelen/JILIB subsidie/cofinanciering? Zo ja/nee, kunt u uw antwoord kort toelichten?

12. Vinden jullie de Sportimpuls subsidieregeling geschikt om structureel sport- en beweegaanbod te realiseren voor deze doelgroep?

Toekomst

13. Hebben jullie al nagedacht hoe jullie de activiteiten binnen dit project willen voorzetten na de projectperiode (zonder JILIB-subsidie)? Zo ja/nee, kunt u dit kort toelichten?

14. Zien jullie nog kansen/bedreigingen voor het voorzetten van de activiteiten na afloop van de projectperiode?

15. In hoeverre zijn jullie op de hoogte van het huidige sport- en beweegbeleid (Nationaal Sportakkoord en lokale sportakkoorden)? En zien jullie kansen en/of bedreigingen voor jullie project/activiteiten hierbinnen?

Tot slot

16. Hebben jullie nog wat toe te voegen aan dit interview (iets wat misschien niet aan bod is gekomen, maar wat wel belangrijk is)?

Bijlage 2 Interviewschema ouders

Activiteiten en redenen voor deelname

1. Kunnen jullie kort aangeven wat jullie tijdens het programma/de activiteiten doen?

2. Hoe lang doen jullie aan het programma mee (wanneer zijn jullie begonnen)?

3. Waarom doen jullie mee aan dit programma/deze activiteiten? En wat trekt jullie vooral aan in dit programma?

4. Hoe zijn jullie bij dit programma terecht gekomen?

5. In hoeverre worden jullie als ouders bij het programma/de activiteiten betrokken?
    - En wat vinden jullie daarvan?
    - Zouden jullie meer/minder betrokken willen worden?
        - Zo ja/nee, kunnen jullie dit uitleggen?

Implementatie en uitvoering van het programma/de activiteiten

6. Wat vinden jullie van de activiteiten die binnen het programma worden uitgevoerd?
    - Wat vinden jullie erg leuk?
    - Zijn er nog onderdelen/zaken die minder leuk of helemaal niet leuk zijn?
    - In hoeverre vinden jullie dat het programma aansluit bij jullie kinderen (bij hun leeftijd, interesses, etc.)?
    - Welke onderdelen/aspecten zouden er zeker in moeten blijven voor jullie en jullie kinderen?
    - Welke onderdelen/aspecten zouden wat jullie betreft wel weggelaten mogen worden?
    - Hoe zou het programma volgens jullie verbeterd kunnen worden?
        - Voor jullie zelf?
        - Voor jullie kinderen?

7. Hoe ervaren jullie de begeleiding binnen het programma/de activiteiten (bij meerdere personen, per persoon vragen)?
    - Wat zijn de positieve/negatieve ervaringen die jullie tot nu toe hebben meegemaakt?
    - Wat doet de begeleiding heel erg goed (succesfactoren)?
    - Hoe zou de begeleiding verbeterd kunnen worden?

Effecten van het programma/de activiteiten

8. Hebben jullie tot nu toe veranderingen door het programma/de activiteiten bij jullie zelf waargenomen? (bijv. op het gebied van kennis of gedrag)?
    - Hebben jullie door het programma wat geleerd? Zo ja/nee kunnen jullie dit uitleggen?
    - Hebben jullie door het programma jullie eigen gedrag veranderd? Zijn jullie bijvoorbeeld zelf meer gaan sporten en bewegen of maken jullie nu vaker gezonde maaltijden? Zo ja/nee, kunnen jullie dit uitleggen?
    - Is dit wat jullie vooraf verwacht hadden?
    - Wat zou je graag nog willen leren of veranderen?

9. Hebben jullie tot nu toe veranderingen door het programma/de activiteiten bij jullie kinderen waargenomen? (bijv. meer bewegen, meer plezier, meer zelfvertrouwen)?
    - Is dit wat jullie vooraf verwacht hadden bij jullie kinderen?
    - Zijn er nog andere veranderingen die jullie verwachten waar te nemen in de loop van het project?

    - Zo ja, welke?
- Wat zouden jullie willen dat jullie kinderen nog leren/veranderen?

Participatie aan het programma/de activiteiten

10. Hebben jullie aan alle bijeenkomsten/activiteiten tot nu toe deelgenomen?
    - Zo niet, waarom hebben jullie weleens niet deelgenomen?

11. Hebben jullie kinderen aan alle bijeenkomsten/activiteiten tot nu toe deelgenomen?
    - Zo niet, waarom hebben jullie kinderen weleens niet deelgenomen?

12. Zijn er ouders en kinderen gestopt? Zo ja, weten jullie waarom?

Vervolg van het programma/de activiteiten

13. Zijn jullie van plan om met jullie kinderen te blijven deelnemen/of jullie kinderen te laten deelnemen aan de activiteiten?
    - Indien ja/nee wat zijn de voornaamste redenen?
    - In hoeverre zijn jullie van plan om na het programma te blijven sporten en bewegen/een gezondere leefstijl aan te houden?

14. Hebben we dingen niet besproken waarover jullie nog graag wat willen toelichten?

15. Zijn er nog vragen?

Bijlage 3 Interviewschema kinderen

1. Jullie mogen op het blaadje tekenen wat jullie normaal gesproken doen bij de spelletjes.
   Na het tekenen de vraag stellen: wie kan mij vertellen wat jullie hier doen?

2. Weet iemand waarom jullie aan deze spelletjes meedoen?

3. Wat vinden jullie van de spelletjes? Jullie krijgen allemaal twee bordjes met daarop een groene smiley en oranje smiley. De groene smiley vindt iets leuk en de oranje smiley vindt iets niet leuk. Ik stel jullie een vraag en als ik tot drie heb geteld houden jullie één van de twee bordjes die voor jou geldt omhoog.
   - Per onderdeel (dus afhankelijk van programma) stelling: ik vind … leuk

4. Bij wie doen de papa's en mama's mee met de spelletjes? Hand opsteken.
   Vervolgvraag: Ik vind het leuk dat mijn ouders meedoen (met bordjes omhoog houden).

5. Ik vind de [functie begeleider] leuk (met bordjes omhoog houden).

6. Veranderingen boven water krijgen d.m.v. stellingen. [Deze stellingen aanpassen op de doelstellingen van de activiteit].
   Bijvoorbeeld:
   - Ik vind sporten leuk.
   - Ik ben meer groente gaan eten.

7. Wie heeft er nog nooit een spelletje gemist? Hand opsteken.
   Vervolgvraag: Weet je nog waarom je een spelletje gemist hebt?

8. Wie denkt er soms ik heb geen zin om aan de spelletjes mee te doen? Hand opsteken.
   Vervolgvraag: Hoe komt het dat je soms geen zin hebt?

Bijlage 4 Interviewschema jongeren

1. Wie van jullie kan vertellen wat jullie hier allemaal doen?
    - Zijn er nog meer dingen die jullie doen?

2. Hoe lang doen jullie al mee (wanneer zijn jullie begonnen)?

3. Jullie hebben net opgeschreven waarom jullie mee doen, ik zie hier staan… (terugkoppelen opgeschreven redenen en daarover in gesprek gaan)

4. Zoals jullie zien heb ik hier twee vellen opgehangen. Willen jullie op deze kleine blaadjes opschrijven wat jullie leuk en minder leuk vinden en deze op het bijbehorende vel plakken? Jullie mogen per ding dat jullie opschrijven een ander blaadje gebruiken.
    - Stel we gaan dit programma ook in een andere stad/wijk doen, wat mogen we echt niet veranderen/wat moet blijven?
    - Wat mag wel weggelaten worden?

5. Doen jullie ouders (papa en mama tot onder de 12 jaar) mee aan het programma?

6. Wat vinden jullie daarvan? (voor 8 tot 12-jarigen bordjes, wie vind dat leuk/niet leuk/soms leuk)
    - Ik ben benieuwd wie van jullie het leuk zouden vinden als jullie ouders meer mee zouden doen?
    - En wie zou dat minder leuk vinden?
        - Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?

7. We gaan weer met de kleine blaadjes aan de slag, willen jullie opschrijven hoe we de activiteiten/spelletjes nog leuker/beter kunnen maken? Hebben jullie goede ideeën? (post-its op groot vel laten plakken en over in gesprek gaan)

8. Dan wil ik jullie nu vragen of jullie op deze kleine blaadjes opschrijven wat jullie leuk en minder leuk vinden aan de begeleiders en deze op het bijbehorende vel plakken? (post-its op groot vel laten plakken en over in gesprek gaan)
    - Hoe kunnen de trainers/begeleiders jullie nog beter helpen?
        - Wat moeten zij dan volgens jullie nog meer/beter doen?

9. Goed, ik laat jullie zo een stelling zien. Willen jullie met de ja/nee bordjes aan mij laten weten of je het ermee eens bent of niet? (gesprekswolkje: ik ben veranderd sinds ik mee doe aan het programma)
    - Hebben jullie wat geleerd?
    - Is er iemand die nog meer wil leren?
        - Zo ja, wat dan?

10. Wie van jullie vindt dat jullie ouders (papa en mama tot onder de 12 jaar) zich anders zijn gaan gedragen door het programma?
    - Wat doen ze dan anders?
    - Wie vindt dat zijn ouders nog meer moeten leren in het programma?
        - Zo ja, wat dan en hoe kunnen we ze dat leren?

11. Willen degenen van jullie die aan alle bijeenkomsten/activiteiten/spelletjes hebben meegedaan de hand opsteken?
        - (Als hand niet opgestoken) weet je nog waarom je een/meerdere keren hebt gemist?

- Zijn er kinderen/jongeren helemaal met de activiteiten gestopt?
    - Zo ja, weten jullie ook waarom?

12. We gaan weer even de bordjes erbij pakken (instructie). Wie van jullie is van plan mee te blijven doen? (ja/nee/weet niet zeker bordjes) [aangepast op interventie]
    a. Wie van jullie denkt er weleens over na om te stoppen? Waarom wel/niet?
    b. Stelling (gesprekswolkje) ik ben van plan te blijven sporten en bewegen als het programma voorbij is (ja/nee/weet niet zeker bordjes)
    c. Stelling (gesprekswolkje) ik ben van plan om gezond te blijven eten als het programma voorbij is (ja/nee/weet niet zeker bordjes, alleen KSG)

13. Wie wil er nog iets kwijt? Iets waar ik misschien niet naar heb gevraagd.

14. Hebben jullie nog vragen?

Bijlage 5 Toestemmingsformulier betrokken professionals

Toestemmingsverklaring
deelname aan het evaluatieonderzoek van het Mulier Instituut in opdracht van ZonMw

Toelichting onderzoek: evaluatieonderzoek verloop lopende Sportimpulsprojecten

In opdracht van ZonMw voert het Mulier Instituut een evaluatieonderzoek naar de in 2018 gestarte Sportimpulsprojecten uit. Het doel van dit onderzoek is om zicht te krijgen op het verloop van de Sportimpulsprojecten, de aandacht voor borging binnen de projecten en het ophalen van ervaringen en opbrengsten bij de deelnemers en hun ouders.

Met ondertekening van dit document geeft u aan dat u goed bent geïnformeerd over het onderzoek, de manier waarop de onderzoeksgegevens worden verzameld, gebruikt en behandeld.

Ik ga akkoord met deelname aan dit interview en:

- verklaar hierbij op een voor mij duidelijk wijze over de aard en methode van het onderzoek te zijn ingelicht;
- geheel vrijwillig in te stemmen met deelname aan dit onderzoek;
- op de hoogte te zijn dat mijn anonimiteit is gewaarborgd en mijn antwoorden of gegevens onder geen enkele voorwaarde aan derden worden verstrekt, tenzij ik hier van te voren uitdrukkelijk toestemming voor heb verleend;
- op de hoogte te zijn dat deelname aan het onderzoek geen noemenswaardige risico's of ongemakken met zich meebrengt, er zal geen moedwillige misleiding plaatsvinden en ik word niet met aanstotend materiaal geconfronteerd;
- ik geef de onderzoeker(s) toestemming om tijdens het interview geluidsopnames en notities te maken;
- het mij duidelijk is dat, als ik toch bezwaar heb met een of meer punten zoals hierboven benoemd, ik op elk moment mijn deelname, zonder opgaaf van reden, kan stoppen.

Datum: ……

Naam: ……

Handtekening: ……

Contactgegevens

Linda Ooms
Onderzoeker Mulier Instituut
l.ooms@mulierinstituut.nl

Vicky Dellas
Junior onderzoeker Mulier Instituut
v.dellas@mulierinstituut.nl

Bijlage 6 Toestemmingsformulier ouders

Betreft: Evaluatieonderzoek Sportimpulsprojecten 2019

Utrecht, datum

Beste ouder/verzorger,

In opdracht van ZonMw voert het Mulier Instituut een evaluatieonderzoek naar de in 2018 gestarte Sportimpulsprojecten uit. Het doel van dit onderzoek is om zicht te krijgen op het verloop van de Sportimpulsprojecten, de aandacht voor borging binnen de projecten en het ophalen van ervaringen en opbrengsten bij de deelnemers en hun ouders. Met de resultaten van het onderzoek kunnen aanbevelingen worden geformuleerd voor het verbeteren van de randvoorwaarden/mogelijkheden voor uitvoering en borging bij de nog lopende Sportimpulsprojecten.

Voor het onderzoek willen we graag zowel met u als met uw zoon/dochter in gesprek over jullie ervaringen met het project. Het gesprek vindt plaats op de locatie waar de activiteiten worden uitgevoerd en de gegevens worden zeer zorgvuldig behandeld. Zowel uw naam als dat van uw kind wordt nergens vermeld en de gerapporteerde resultaten zullen niet naar u of uw kind herleiden.

Wij vragen u toestemming voor uw eigen deelname en de deelname van uw kind aan het onderzoek. Als u hiermee instemt, wilt u dan het onderstaande antwoordstrookje ondertekenen?

Als u vooraf vragen of opmerkingen heeft, kunt u een e-mail sturen naar v.dellas@mulierinstuut.nl. Meer informatie over het onderzoek vindt u op https://www.mulierinstituut.nl/producten-diensten/beleidsondersteunend-onderzoek/interventies/#jilib-projecten

Met vriendelijke groet,

Linda Ooms
Onderzoeker Mulier Instituut

Vicky Dellas
Junior onderzoeker Mulier Instituut

Antwoordstrookje Evaluatieonderzoek Sportimpulsprojecten 2019

Ik (uw eigen voor- en achternaam):

_____

geef toestemming voor mijn eigen deelname en/of de deelname van mijn zoon of dochter aan het onderzoek.

Voor- en achternaam zoon of dochter (indien geïnterviewd):

_____

Datum: _____

Handtekening: _____

Mulier Instituut | Sportonderzoek voor beleid en samenleving
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl